

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ సప్తమః స్కంధః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

విషయసూచీ

1	ప్రథమోఽధ్యాయః	2
2	ద్వితీయోఽధ్యాయః	8
3	తృతీయోఽధ్యాయః	16
4	చతుర్థోఽధ్యాయః	21
5	పంచమోఽధ్యాయః	27
6	షష్ఠోఽధ్యాయః	34
7	సప్తమోఽధ్యాయః	39
8	అష్టమోఽధ్యాయః	46
9	నవమోఽధ్యాయః	56
10	దశమోఽధ్యాయః	66
11	ఏకాదశోఽధ్యాయః	75
12	ద్వాదశోఽధ్యాయః	80
13	త్రయోదశోఽధ్యాయః	84
14	చతుర్దశోఽధ్యాయః	90
15	పంచదశోఽధ్యాయః	95

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

సమః ప్రియః సుహృద్బ్రహ్మన్ భూతానాం భగవాన్ స్వయం ।
ఇంద్రస్యార్థే కథం దైత్యానవధీద్విషమో యథా ॥ 1 ॥

1

న హ్యస్యార్థః సురగణైః సాక్షాన్నిశ్చేయసాత్మనః ।
నైవాసురేభ్యో విద్వేషో నోద్వేగశ్చాగుణస్య హి ॥ 2 ॥

2

ఇతి నః సుమహాభాగ నారాయణగుణాన్ ప్రతి ।
సంశయః సుమహంజాతస్తద్భవాంశ్చేత్తుమర్హతి ॥ 3 ॥

3

శ్రీశుక ఉవాచ

సాధు పృష్టం మహారాజ హరేశ్చరితమద్భుతం ।
యద్ భాగవతమాహాత్మ్యం భగవద్భక్తివర్ధనం ॥ 4 ॥

4

గీయతే పరమం పుణ్యమృషిభిర్నారదాదిభిః ।
నత్వా కృష్ణాయ మునయే కథయిష్యే హరేః కథాం ॥ 5 ॥

5

నిర్గుణోఽపి హ్యజోఽవ్యక్తో భగవాన్ ప్రకృతేః పరః ।
స్వమాయాగుణమావిశ్య బాధ్యబాధకతాం గతః ॥ 6 ॥

6

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి ప్రకృతేర్నాత్మనో గుణాః ।
న తేషాం యుగపద్రాజన్ హ్రాస ఉల్లాస ఏవ వా ॥ 7 ॥

7

- జయకాలే తు సత్త్వస్య దేవర్షీన్ రజసోఽసురాన్ ।
తమసో యక్షరక్షాంసి తత్కాలానుగుణోఽభజత్ ॥ 8 ॥ 8
- జ్యోతిరాదిరివాభాతి సంఘాతాన్న వివిచ్యతే ।
విదంత్యాత్మానమాత్మస్థం మథిత్వా కవయోఽంతతః ॥ 9 ॥ 9
- యదా సిస్పక్షుః పుర ఆత్మనః పరో
రజః సృజత్యేష పృథక్ స్వమాయయా ।
సత్త్వం విచిత్రాసు రిరంసురీశ్వరః
శయిష్యమాణస్తమ ఈరయత్యసౌ ॥ 10 ॥ 10
- కాలం చరంతం సృజతీశ ఆశ్రయం
ప్రధానపుంభ్యాం నరదేవ సత్యకృత్ ।
య ఏష రాజన్నపి కాల ఈశితా
సత్త్వం సురానీకమివైధయత్యతః ।
తత్ప్రత్యనీకానసురాన్ సురప్రియో
రజస్తమస్కాన్ ప్రమిణోఽత్యురుశ్రవాః ॥ 11 ॥ 11
- అత్రైవోదాహృతః పూర్వమితిహాసః సురర్షిణా ।
ప్రీత్యా మహాక్రతౌ రాజన్ పృచ్ఛతేఽజాతశత్రవే ॥ 12 ॥ 12
- దృష్ట్వా మహద్భుతం రాజా రాజసూయే మహాక్రతౌ ।
వాసుదేవే భగవతి సాయుజ్యం చేదిభూభుజః ॥ 13 ॥ 13
- తత్రాసీనం సురఋషిం రాజా పాండుసుతః క్రతౌ ।
పప్రచ్ఛ విస్మితమనా మునీనాం శృణ్వతామిదం ॥ 14 ॥ 14
- యుధిష్ఠిర ఉవాచ
అహో అత్యద్భుతం హ్యేతద్దుర్లభైకాంతినామపి ।
వాసుదేవే పరే తత్త్వే ప్రాప్తిశ్చైద్యస్య విద్విషః ॥ 15 ॥ 15

- ఏతద్వేదితుమిచ్ఛామః సర్వ ఏవ వయం మునే ।
భగవన్నిందయా వేనో ద్విజైస్తమసి పాతితః ॥ 16 ॥ 16
- దమఘోషసుతః పాప ఆరభ్య కలభాషణాత్ ।
సంప్రత్యమర్షీ గోవిందే దంతవక్తశ్చ దుర్మతిః ॥ 17 ॥ 17
- శపతోరసకృద్విష్ణుం యద్బ్రహ్మ పరమవ్యయం ।
శ్విత్రో న జాతో జిహ్వాయాం నాంధం వివిశతుస్తమః ॥ 18 ॥ 18
- కథం తస్మిన్ భగవతి దురవగ్రాహధామసి ।
పశ్యతాం సర్వలోకానాం లయమీయతురంజసా ॥ 19 ॥ 19
- ఏతద్ భ్రామ్యతి మే బుద్ధిర్ద్విపార్శ్విరివ వాయునా ।
బ్రూహ్యేతద్భూతతమం భగవాంస్తత్ర కారణం ॥ 20 ॥ 20
- శ్రీశుక ఉవాచ
రాజ్ఞస్తద్వచ ఆకర్ణ్య నారదో భగవాన్పుషిః ।
తుష్టః ప్రాహ తమాభాష్య శృణ్వత్యాస్తత్సదః కథాః ॥ 21 ॥ 21
- నారద ఉవాచ
నిందనస్తవసత్కారన్యక్యారార్థం కలేవరం ।
ప్రధానపరయో రాజన్నవివేకేన కల్పితం ॥ 22 ॥ 22
- హింసా తదభిమానేన దండపారుష్యయోర్యథా ।
వైషమ్యమిహ భూతానాం మమాహమితి పార్థివ ॥ 23 ॥ 23
- యన్నిబద్ధోఽభిమానోఽయం తద్వధాత్ప్రాణినాం వధః ।
తథా న యస్య కైవల్యాదభిమానోఽఖిలాత్మనః ।
పరస్య దమకర్తుర్హింసా కేనాస్య కల్ప్యతే ॥ 24 ॥ 24

- తస్మాద్వైరానుబంధేన నిర్వైరేణ భయేన వా ।
 స్నేహాత్కామేన వా యుంజ్యాత్కథంచినైక్షతే పృథక్ ॥ 25 ॥ 25
- యథా వైరానుబంధేన మర్త్యస్తన్మయతామియాత్ ।
 న తథా భక్తియోగేన ఇతి మే నిశ్చితా మతిః ॥ 26 ॥ 26
- కీటః పేశస్కృతా రుద్ధః కుడ్యాయాం తమనుస్మరన్ ।
 సంరంభభయయోగేన విందతే తత్సరూపతాం ॥ 27 ॥ 27
- ఏవం కృష్ణే భగవతి మాయామనుజ ఈశ్వరే ।
 వైరేణ పూతపాప్మానస్తమాపురనుచింతయా ॥ 28 ॥ 28
- కామాద్ ద్వేషాద్భయాత్స్నేహాద్యథా భక్త్యేశ్వరే మనః ।
 ఆవేశ్య తదఘం హిత్వా బహవస్తద్గతిం గతాః ॥ 29 ॥ 29
- గోప్యః కామాద్భయాత్కంసో ద్వేషాచైద్యాదయో నృపాః ।
 సంబంధాద్వృష్ణయః స్నేహాద్యాయం భక్త్యా వయం విభో ॥ 30 ॥ 30
- కతమోఽపి న వేనః స్యాత్పంచానాం పురుషం ప్రతి ।
 తస్మాత్ కేనాప్యపాయేన మనః కృష్ణే నివేశయేత్ ॥ 31 ॥ 31
- మాతృష్వసేయో వశ్చైద్యో దంతవక్త్రశ్చ పాండవ ।
 పార్షదప్రవరౌ విష్ణోర్విప్రశాపాత్పదాచ్ఛృతౌ ॥ 32 ॥ 32
- యుధిష్ఠిర ఉవాచ
 కీదృశః కస్య వా శాపో హరిదాసాభిమర్శనః ।
 అశ్రద్ధేయ ఇవాభాతి హరేరేకాంతినాం భవః ॥ 33 ॥ 33
- దేహేంద్రియాసుహీనానాం వైకుంఠపురవాసినాం ।
 దేహసంబంధసంబద్ధమేతదాఖ్యాతుమర్హసి ॥ 34 ॥ 34

నారద ఉవాచ

ఏకదా బ్రహ్మణః పుత్రా విష్ణోర్లోకం యదృచ్ఛయా |
సనందనాదయో జగ్ముశ్చరంతో భువనత్రయం || 35 || 35

పంచషడ్ధాయనార్భాభాః పూర్వేషామపి పూర్వజాః |
దిగ్వాససః శిశూన్ మత్స్వా ద్వాఃస్థౌ తాన్ ప్రత్యషేధతాం || 36 || 36

అశపన్ కుపితా ఏవం యువాం వాసం న చార్హథః |
రజస్తమోభ్యాం రహితే పాదమూలే మధుద్విషః |
పాపిష్ఠామాసురీం యోనిం బాలిశౌ యాతమాశ్వతః || 37 || 37

ఏవం శప్తౌ స్వభవనాత్ పతంతౌ తైః కృపాలుభిః |
ప్రోక్తౌ పునర్జన్మభిర్వాం త్రిభిర్లోకాయ కల్పతాం || 38 || 38

జజ్ఞాతే తౌ దితేః పుత్రౌ దైత్యదానవవందితౌ |
హిరణ్యకశిపుర్జ్యేష్ఠౌ హిరణ్యాక్షోఽనుజస్తతః || 39 || 39

హతో హిరణ్యకశిపుర్హరిణా సింహరూపిణా |
హిరణ్యాక్షో ధరోద్ధారే బిభ్రతా సౌకరం వపుః || 40 || 40

హిరణ్యకశిపుః పుత్రం ప్రహ్లాదం కేశవప్రియం |
జిఘాంసురకరోన్నానా యాతనా మృత్యుహేతవే || 41 || 41

సర్వభూతాత్మభూతం తం ప్రశాంతం సమదర్శనం |
భగవత్తేజసా స్పృష్టం నాశకోద్ధంతుముద్యమైః || 42 || 42

తతస్తౌ రాక్షసౌ జాతౌ కేశిన్యాం విశ్రవఃసుతౌ |
రావణః కుంభకర్ణశ్చ సర్వలోకోపతాపనౌ || 43 || 43

తత్రాపి రాఘవో భూత్వా నృహనచ్ఛాపముక్తయే |
రామవీర్యం శ్రోష్యసి త్వం మార్కండేయముఖాత్ ప్రభో || 44 || 44

తావేవ క్షత్రియౌ జాతౌ మాతృష్వస్రాత్మజౌ తవ ।
అధునా శాపనిర్ముక్తౌ కృష్ణచక్రహతాంహసౌ ॥ 45 ॥ 45

వైరానుబంధతీవ్రేణ ధ్యానేనాచ్యుతసాత్మతాం ।
నీతౌ పునర్హరేః పార్శ్వం జగ్ముతుర్విష్ణుపార్షదౌ ॥ 46 ॥ 46

యుధిష్ఠిర ఉవాచ
విద్వేషో దయితే పుత్రే కథమాసీన్మహాత్మని ।
బ్రూహి మే భగవన్ యేన ప్రహ్లాదస్యాచ్యుతాత్మతా ॥ 47 ॥ 47

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదచరితోపక్రమే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

భ్రాతర్యేవం వినిహతే హరిణా క్రోడమూర్తినా ।

హిరణ్యకశిపూ రాజన్ పర్యతప్యద్రుషా శుచా ॥ 1 ॥

48

ఆహ చేదం రుషా ఘూర్ణః సందష్టదశనచ్ఛదః ।

కోపోఽజ్వలద్భ్యాం చక్షుర్భ్యాం నిరీక్షన్ ధూమ్రమంబరం ॥ 2 ॥

49

కరాలదంష్ట్రోగ్రదృష్ట్యా దుష్ప్రేక్ష్యభ్రుకుటీముఖః ।

శూలముద్యమ్య సదసి దానవానిదమబ్రవీత్ ॥ 3 ॥

50

భో భో దానవదైతేయా ద్విమూర్ధంస్త్యక్ష శంబర ।

శతబాహో హయగ్రీవ నమచే పాక ఇల్వల ॥ 4 ॥

51

విప్రచిత్తే మమ వచః పులోమన్ శకునాదయః ।

శృణుతానంతరం సర్వే క్రియతామాశు మా చిరం ॥ 5 ॥

52

సపత్న్యైర్హతితః క్షుద్దైర్భాతా మే దయితః సుహృత్ ।

పార్షిగ్రాహేణ హరిణా సమేనాప్యపథావనైః ॥ 6 ॥

53

తస్య త్యక్తస్వభావస్య ఘృణేర్మాయావనౌకసః ।

భజంతం భజమానస్య బాలస్యేవాస్థిరాత్మనః ॥ 7 ॥

54

- మచ్ఛాలభిన్నగ్రీవస్య భూరిణా రుధిరేణ వై ।
రుధిరప్రియం తర్పయిష్యే భ్రాతరం మే గతవ్యథః ॥ 8 ॥ 55
- తస్మిన్ కూటేఽహితే నష్టే కృత్తమూలే వనస్పతౌ ।
విటపా ఇవ శుష్యంతి విష్ణుప్రాణా దివౌకసః ॥ 9 ॥ 56
- తావద్యాత భువం యూయం విప్రక్షత్రసమేధితాం ।
సూదయధ్వం తపోయజ్ఞస్వాధ్యాయవ్రతదానినః ॥ 10 ॥ 57
- విష్ణుర్ద్విజక్రియామూలో యజ్ఞో ధర్మమయః పుమాన్ ।
దేవర్షిపితృభూతానాం ధర్మస్య చ పరాయణం ॥ 11 ॥ 58
- యత్ర యత్ర ద్విజా గావో వేదా వర్ణాశ్రమాః క్రియాః ।
తం తం జనపదం యాత సందీపయత వృశ్చత ॥ 12 ॥ 59
- ఇతి తే భర్తృనిర్దేశమాదాయ శిరసాఽఽదృతాః ।
తథా ప్రజానాం కదనం విదధుః కదనప్రియాః ॥ 13 ॥ 60
- పురగ్రామవ్రజోద్యానక్షేత్రారామాశ్రమాకరాన్ ।
ఖేటఖర్షటఘోషాంశ్చ దదహుః పత్తనాని చ ॥ 14 ॥ 61
- కేచిత్తనిత్రైర్భిభిదుః సేతుప్రాకారగోపురాన్ ।
ఆజీవ్యాంశ్చిచ్ఛిదుర్వృక్షాన్ కేచిత్పరశుపాణయః ।
ప్రాదహర్ష శరణాన్యేకే ప్రజానాం జ్వలితోల్ముకైః ॥ 15 ॥ 62
- ఏవం విప్రకృతే లోకే దైత్యేంద్రానుచరైర్ముహుః ।
దివం దేవాః పరిత్యజ్య భువి చేరురలక్ష్మితాః ॥ 16 ॥ 63
- హిరణ్యకశిపుర్భ్రాతుః సంపరేతస్య దుఃఖితః ।
కృత్వా కటోదకాదీని భ్రాతృపుత్రానసాంత్వయత్ ॥ 17 ॥ 64

- శకునిం శంబరం ధృష్టం భూతసంతాపనం వృకం ।
కాలనాభం మహానాభం హరిశ్శత్రుమథోత్తచం ॥ 18 ॥ 65
- తన్మాతరం రుషాభానుం దితిం చ జననీం గిరా ।
శక్లయా దేశకాలజ్ఞ ఇదమాహ జనేశ్వర ॥ 19 ॥ 66
- హిరణ్యకశిపురువాచ
అంబాంబ హే వధూః పుత్రా వీరం మార్హథ శోచితుం ।
రిపోరభిముఖే శ్లాఘ్యః శూరాణాం వధ ఈప్సితః ॥ 20 ॥ 67
- భూతానామిహ సంవాసః ప్రపాయామివ సువ్రతే ।
దైవేనైకత్ర నీతానామున్నీతానాం స్వకర్మభిః ॥ 21 ॥ 68
- నిత్య ఆత్మావ్యయః శుద్ధః సర్వగః సర్వవిత్పరః ।
ధత్తేఽసావాత్మనో లింగం మాయయా విస్మజన్ గుణాన్ ॥ 22 ॥ 69
- యథాంభసా ప్రచలతా తరవోఽపి చలా ఇవ ।
చక్షుషా భ్రామ్యమాణేన దృశ్యతే చలతీవ భూః ॥ 23 ॥ 70
- ఏవం గుణైర్భ్రామ్యమాణే మనస్యవికలః పుమాన్ ।
యాతి తత్సామ్యతాం భద్రే హ్యాలింగో లింగవానివ ॥ 24 ॥ 71
- ఏష ఆత్మవిపర్యాసో హ్యాలింగే లింగభావనా ।
ఏష ప్రియాప్రియైర్యోగో వియోగః కర్మసంస్మృతిః ॥ 25 ॥ 72
- సంభవశ్చ వినాశశ్చ శోకశ్చ వివిధః స్మృతః ।
అవివేకశ్చ చింతా చ వివేకాస్మృతిరేవ చ ॥ 26 ॥ 73
- అత్రాప్యదాహరంతీమమితిహాసం పురాతనం ।
యమస్య ప్రేతబంధూనాం సంవాదం తం నిబోధత ॥ 27 ॥ 74

- ఉశీనరేష్వభూద్రాజా సుయజ్ఞ ఇతి విశ్రుతః |
సపత్నైర్నిహతో యుద్ధే జ్ఞాతయస్తముపాసత || 28 || 75
- విశీర్ణరత్నకవచం విభ్రష్టాభరణస్తజం |
శరనిర్భిన్నహృదయం శయానమస్యగావిలం || 29 || 76
- ప్రకీర్ణకేశం ధ్వస్తాక్షం రభసా దష్టదచ్ఛదం |
రజఃకుంఠముఖాంభోజం చిన్నాయుధభుజం మృధే || 30 || 77
- ఉశీనరేంద్రం విధినా తథా కృతం
పతిం మహిష్యః ప్రసమీక్ష్వ దుఃఖితాః |
హతాః స్మ నాథేతి కరైరురో భృశం
ఘ్నంత్యో ముహుస్తత్పదయోరుపాపతన్ || 31 || 78
- రుదత్య ఉచ్చైర్దయితాంఘ్రిపంకజం
సించంత్య అస్త్రిః కుచకుంకుమారుణైః |
విస్త్రస్తకేశాభరణాః శుచం నృణాం
సృజంత్య ఆక్రందనయా విలేపిరే || 32 || 79
- అహో విధాత్రాకరుణేన నః ప్రభో
భవాన్ ప్రణీతో దృగగోచరాం దశాం |
ఉశీనరాణామసి వృత్తిదః పురా
కృతోఽధునా యేన శుచాం వివర్ధనః || 33 || 80
- త్వయా కృతజ్ఞేన వయం మహీపతే
కథం వినా స్యామ సుహృత్తమేన తే |
తత్రానుయానం తవ వీర పాదయోః
శుశ్రూషతీనాం దిశ యత్ర యాస్యసి || 34 || 81

ఏవం విలపతీనాం వై పరిగృహ్య మృతం పతిం ।
అనిచ్ఛతీనాం నిర్హారమర్కోఽస్తం సన్న్యవర్తత ॥ 35 ॥

82

తత్ర హ ప్రేతబంధూనామాశ్రుత్య పరిదేవితం ।
ఆహ తాన్ బాలకో భూత్వా యమః స్వయముపాగతః ॥ 36 ॥

83

యమ ఉవాచ
అహో అమీషాం వయసాధికానాం
విపశ్యతాం లోకవిధిం విమోహాః ।
యత్రాగతస్తత్ర గతం మనుష్యం
స్వయం సధర్మా అపి శోచంత్యపార్థం ॥ 37 ॥

84

అహో వయం ధన్యతమా యదత్ర
త్యక్తాః పితృభ్యాం న విచింతయామః ।
అభక్ష్వమాణా అబలా వృకాదిభిః
స రక్షితా రక్షతి యో హి గర్భే ॥ 38 ॥

85

య ఇచ్ఛయేశః సృజతీదమవ్యయో
య ఏవ రక్షత్యవలుంపతే చ యః ।
తస్యాబలాః క్రీడనమాహరీశితు -
శ్చరాచరం నిగ్రహసంగ్రహే ప్రభుః ॥ 39 ॥

86

పథి చ్యుతం తిష్ఠతి దిష్టరక్షితం
గృహే స్థితం తద్విహతం వినశ్యతి ।
జీవత్యనాథోఽపి తదీక్షితో వనే
గృహేఽపి గుప్తోఽస్య హతో న జీవతి ॥ 40 ॥

87

భూతాని తైస్తైర్నిజయోనికర్మభి -
ర్భవంతి కాలే న భవంతి సర్వశః ।

న తత్ర హాత్మా ప్రకృతావపి స్థిత -

స్తస్యా గుణైరన్యతమో నిబధ్యతే || 41 ||

88

ఇదం శరీరం పురుషస్య మోహజం

యథా పృథగ్భౌతికమీయతే గృహం |

యథౌదకైః పార్థివతైజస్తిర్జనః

కాలేన జాతో వికృతో వినశ్యతి || 42 ||

89

యథానలో దారుషు భిన్న ఈయతే

యథానిలో దేహగతః పృథక్ స్థితః |

యథా నభః సర్వగతం న సజ్జతే

తథా పుమాన్ సర్వగుణాశ్రయః పరః || 43 ||

90

సుయజ్ఞో నన్వయం శేతే మూఢా యమనుశోచథ |

యః శ్రోతా యోఽనువక్తేహ స న దృశ్యేత కర్త్తాచిత్ || 44 ||

91

న శ్రోతా నానువక్తాయం ముఖ్యోఽప్యత్ర మహానసుః |

యస్త్విహేంద్రియవానాత్మా స చాన్యః ప్రాణదేహయోః || 45 ||

92

భూతేంద్రియమనోలింగాన్ దేహానుచ్ఛావచాన్ విభుః |

భజత్సుత్సృజతి హ్యన్యస్తచ్చాపి స్వేన తేజసా || 46 ||

93

యావల్లింగాన్వితో హ్యత్మా తావత్కర్మ నిబంధనం |

తతో విపర్యయః క్లేశో మాయాయోగోఽనువర్తతే || 47 ||

94

వితథాభినివేశోఽయం యద్గుణేష్వర్థదృగ్వచః |

యథా మనోరథః స్వప్నః సర్వమైంద్రియకం మృషా || 48 ||

95

అథ నిత్యమనిత్యం వా నేహ శోచంతి తద్ద్విదః |

నాన్యథా శక్యతే కర్తుం స్వభావః శోచతామితి || 49 ||

96

- లుబ్ధకో విపినే కశ్చిత్పక్షిణాం నిర్మితోఽంతకః |
 వితత్య జాలం విదధే తత్ర తత్ర ప్రలోభయన్ || 50 || 97
- కులింగమిథునం తత్ర విచరత్సమదృశ్యత |
 తయోః కులింగీ సహసా లుబ్ధకేన ప్రలోభితా || 51 || 98
- సాసజ్జత శిచస్తంత్యాం మహిషీ కాలయంత్రితా |
 కులింగస్తాం తథాఽఽపన్నాం నిరీక్ష్య భృశదుఃఖితః |
 స్నేహాదకల్పః కృపణః కృపణాం పర్యదేవయత్ || 52 || 99
- అహో అకరుణో దేవః స్త్రియాఽఽకరుణయా విభుః |
 కృపణం మానుశోచంత్యా దీనయా కిం కరిష్యతి || 53 || 100
- కామం నయతు మాం దేవః కిమర్థేనాత్మనో హి మే |
 దీనేన జీవతా దుఃఖమనేన విధురాయుషా || 54 || 101
- కథం త్వజాతపక్షాంస్తాన్ మాతృహీనాన్ బిభర్మ్యహం |
 మందభాగ్యాః ప్రతీక్షంతే నీడే మే మాతరం ప్రజాః || 55 || 102
- ఏవం కులింగం విలపంతమారాత్
 ప్రియావియోగాతురమశ్రుకంఠం |
 స ఏవ తం శాకునికః శరేణ
 వివ్యాధ కాలప్రహితో విలీనః || 56 || 103
- ఏవం యూయమపశ్యంత్య ఆత్మాపాయమబుద్ధయః |
 నైనం ప్రాప్స్యథ శోచంత్యః పతిం వర్షశతైరపి || 57 || 104
- హిరణ్యకశిపురువాచ
 బాల ఏవం ప్రవదతి సర్వే విస్మితచేతసః |
 జ్ఞాతయో మేనిరే సర్వమనిత్యమయథోత్థితం || 58 || 105

యమ ఏతదుపాఖ్యాయ తత్రైవాంతరధీయత |
జ్ఞాతయోఽపి సుయజ్ఞస్య చక్రుర్యత్సాంపరాయికం || 59 ||

106

తతః శోచత మా యూయం పరం చాత్మానమేవ చ |
క ఆత్మా కః పరో వాత్ర స్వీయః పారక్య ఏవ వా |
స్వపరాభినివేశేన వినాజ్ఞానేన దేహినాం || 60 ||

107

శ్రీనారద ఉవాచ
ఇతి దైత్యపతేర్వాక్యం దితిరాకర్ణ్య సస్నుషా |
పుత్రశోకం క్షణాత్త్యక్త్వా తత్త్వే చిత్తమధారయత్ || 61 ||

108

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే దితిశోకాపనయనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

హిరణ్యకశిపూ రాజన్నజేయమజరామరం ।

ఆత్మానమప్రతిద్వంద్వమేకరాజం వ్యధిత్సత ॥ 1 ॥

109

స తేపే మందరద్రోణ్యాం తపః పరమదారుణం ।

ఊర్ధ్వబాహుర్నభోదృష్టిః పాదాంగుష్ఠాశ్రితావనిః ॥ 2 ॥

110

జటాదీధితిభీ రేజే సంవర్తార్క ఇవాంశుభిః ।

తస్మిన్స్తపస్తప్యమానే దేవాః స్థానాని భేజిరే ॥ 3 ॥

111

తస్య మూర్ధ్నః సముద్భూతః సధూమోఽగ్నిస్తపోమయః ।

తీర్యగూర్ధ్వమథో లోకానతపద్విష్వగీరితః ॥ 4 ॥

112

చుక్షుభుర్నద్యుదన్వంతః సద్వీపాద్రిశ్చచాల భూః ।

నిపేతుః సగ్రహస్తారా జజ్వలుశ్చ దిశో దశ ॥ 5 ॥

113

తేన తప్తా దివం త్యక్త్వా బ్రహ్మలోకం యయుః సురాః ।

ధాత్రే విజ్ఞాపయామాసుర్దేవదేవ జగత్పతే ॥ 6 ॥

114

దైత్యేంద్రతపసా తప్తా దివి స్థాతుం న శక్నుమః ।

తస్య చోపశమం భూమన్ విధేహి యది మన్యసే ।

లోకా న యావన్నంక్ష్యంతి బలిహారాస్తవాభిభూః ॥ 7 ॥

115

- తస్యాయం కిల సంకల్పశ్చరతో దుశ్చరం తపః |
శ్రూయతాం కిం న విదితస్తవాథాపి నివేదితః || 8 || 116
- సృష్ట్యా చరాచరమిదం తపోయోగసమాధినా |
అధ్యాస్తే సర్వధిష్ఠ్యేభ్యః పరమేష్ఠీ నిజాసనం || 9 || 117
- తదహం వర్ధమానేన తపోయోగసమాధినా |
కాలాత్మనోశ్చ నిత్యత్వాత్సాధయిష్యే తథాఽఽత్మనః || 10 || 118
- అన్యథేదం విధాస్యేఽహమయథాపూర్వమోజసా |
కిమన్యైః కాలనిర్ధూతైః కల్పాంతే వైష్ణవాదిభిః || 11 || 119
- ఇతి శుశ్రుమ నిర్బంధం తపః పరమమాస్థితః |
విధత్స్వానంతరం యుక్తం స్వయం త్రిభువనేశ్వర || 12 || 120
- తవాసనం ద్విజగవాం పారమేష్ఠ్యం జగత్పతే |
భవాయ శ్రేయసే భూత్యై క్షేమాయ విజయాయ చ || 13 || 121
- ఇతి విజ్ఞాపితో దేవైర్భగవానాత్మభూర్హుప |
పరీతో భృగుదక్షాద్యైర్యయౌ దైత్యేశ్వరాశ్రమం || 14 || 122
- న దదర్శ ప్రతిచ్ఛన్నం వల్మీకతృణకీచకైః |
పిపీలికాభిరాచీర్ణమేదస్తజ్ఞాంసశోణితం || 15 || 123
- తపంతం తపసా లోకాన్ యథాభ్రాపిహితం రవిం |
విలక్ష్య విస్మితః ప్రాహ ప్రహసన్ హంసవాహనః || 16 || 124
- బ్రహ్మోవాచ
ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ భద్రం తే తపఃసిద్ధోఽసి కాశ్యప |
వరదోఽహమనుప్రాప్తో వ్రియతామీప్సితో వరః || 17 || 125

- అద్రాక్షమహమేతత్తే హృత్సారం మహదద్భుతం ।
దంశభక్షితదేహస్య ప్రాణా హ్యస్థిషు శేరతే ॥ 18 ॥ 126
- నైతత్పూర్వర్షయశ్చక్తుర్న కరిష్యంతి చాపరే ।
నిరంబుద్ధారయేత్ప్రాణాన్ కో వై దివ్యసమాః శతం ॥ 19 ॥ 127
- వ్యవసాయేన తేనైన దుష్కరేణ మనస్వినాం ।
తపోనిష్ఠేన భవతా జితోఽహం దితి నందన ॥ 20 ॥ 128
- తతస్త ఆశిషః సర్వా దదామ్యసురపుంగవ ।
మర్త్యస్య తే అమర్త్యస్య దర్శనం నాఫలం మమ ॥ 21 ॥ 129
- నారద ఉవాచ
ఇత్యుక్త్వాఽఽదిభవో దేవో భక్షితాంగం పిపీలికైః ।
కమండలుజలేనౌక్షద్ధివ్యేనామోఘరాధసా ॥ 22 ॥ 130
- స తత్యేచకవల్మీకాత్ సహ ఓజోబలాన్వితః ।
సర్వావయవసంపన్నో వజ్రసంహననో యువా ।
ఉత్థితస్తప్తహేమాభో విభావసురివైధసః ॥ 23 ॥ 131
- స నిరీక్ష్యాంబరే దేవం హంసవాహమవస్థితం ।
ననామ శిరసా భూమౌ తద్దర్శనమహోత్సవః ॥ 24 ॥ 132
- ఉత్థాయ ప్రాంజలిః ప్రహ్వా ఈక్షమాణో దృశా విభుం ।
హర్షాశ్రుపులకోద్భేదో గిరా గద్గదయాగృణాత్ ॥ 25 ॥ 133
- హిరణ్యకశిపురువాచ
కల్పంతే కాలసృష్టేన యోఽంధేన తమసాఽఽవృతం ।
అభివ్యనగ్జగదిదం స్వయంజ్యోతిః స్వరోచిషా ॥ 26 ॥ 134

ఆత్మనా త్రివృతా చేదం సృజత్యవతి లుంపతి |
రజఃసత్త్వతమోధామ్నే పరాయ మహతే నమః || 27 || 135

నమ ఆద్యాయ బీజాయ జ్ఞానవిజ్ఞానమూర్తయే |
ప్రాణేంద్రియమనోబుద్ధివికారైర్వక్తిమీయుషే || 28 || 136

త్వమీశిషే జగతస్తస్థుషశ్చ
ప్రాణేన ముఖ్యేన పతిః ప్రజానాం |
చిత్తస్య చిత్తైర్మన -ఇంద్రియాణాం
పతిర్మహాన్ భూతగుణాశయేశః || 29 || 137

త్వం సప్తతంతూన్ వితనోషి తన్వా
త్రయ్యా చాతుర్హిత్రకవిద్యయా చ |
త్వమేక ఆత్మాఽఽత్మవతామనాది -
రనంతపారః కవిరంతరాత్మా || 30 || 138

త్వమేవ కాలోఽనిమిషో జనానా -
మాయుర్లవాద్యావయవైః క్షిణోషి |
కూటస్థ ఆత్మా పరమేష్ఠ్యజో మహాం -
స్త్వం జీవలోకస్య చ జీవ ఆత్మా || 31 || 139

త్వత్తః పరం నాపరమప్యనేజ -
దేజచ్ఛ కించిద్ వ్యతిరిక్తమస్తి |
విద్యాః కలాస్తే తనవశ్చ సర్వా
హిరణ్యగర్భోఽసి బృహత్తిప్పప్తః || 32 || 140

వ్యక్తం విభో స్థూలమిదం శరీరం
యేనేంద్రియప్రాణమనోగుణాంస్త్వం |

భుంక్షే స్థితో ధామని పారమేష్ఠ్యే
అవ్యక్త ఆత్మా పురుషః పురాణః || 33 || 141

అనంతావ్యక్తరూపేణ యేనేదమఖిలం తతం |
చిదచిచ్ఛక్తియుక్తాయ తస్మై భగవతే నమః || 34 || 142

యది దాస్యస్యభిమతాన్ వరాన్ మే వరదోత్తమ |
భూతేభ్యస్త్యద్విసృష్టేభ్యో మృత్యుర్మా భూన్మమ ప్రభో || 35 || 143

నాంతర్బహిర్ద్వివా నక్తమన్యస్మాదపి చాయుధైః |
న భూమౌ నాంబరే మృత్యుర్న నరైర్న మృగైరపి || 36 || 144

వ్యసుభిర్వాసుమద్భిర్వా సురాసురమహోరగైః |
అప్రతిద్వంద్వతాం యుద్ధే ఐకపత్యం చ దేహినాం || 37 || 145

సర్వేషాం లోకపాలానాం మహిమానం యథాఽఽత్మనః |
తపోయోగప్రభావాణాం యన్న రిష్యతి కర్త్తచిత్ || 38 || 146

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే హిరణ్యకశిపోర్వరయాచనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః ||

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ సప్తమస్కంధే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

ఏవం వృతః శతధృతిర్నిరణ్యకశిపోరథ ।
ప్రాదాత్తత్తపసా ప్రీతో వరాంస్తస్య సుదుర్లభాన్ ॥ 1 ॥

147

బ్రహ్మోవాచ

తాతేమే దుర్లభాః పుంసాం యాన్ వృణీషే వరాన్ మమ ।
తథాపి వితరామ్యంగ వరాన్ యదపి దుర్లభాన్ ॥ 2 ॥

148

తతో జగామ భగవానమోఘానుగ్రహో విభుః ।
పూజితోఽసురవర్యేణ స్థూయమానః ప్రజేశ్వరైః ॥ 3 ॥

149

ఏవం లబ్ధవరో దైత్యో బిభృద్ధేమమయం వపుః ।
భగవత్యకరోద్ ద్వేషం భ్రాతుర్వధమనుస్మరన్ ॥ 4 ॥

150

స విజిత్య దిశః సర్వా లోకాంశ్చ త్రీన్ మహాసురః ।
దేవాసురమనుష్యేంద్రాన్ గంధర్వగరుడోరగాన్ ॥ 5 ॥

151

సిద్ధచారణవిద్యాధ్రాన్యషీన్ పితృపతీన్ మనూన్ ।
యక్షరక్షఃపిశాచేశాన్ ప్రేతభూతపతీనథ ॥ 6 ॥

152

సర్వసత్త్వపతీంజిత్యా వశమానీయ విశ్వజిత్ ।
జహార లోకపాలానాం స్థానాని సహ తేజసా ॥ 7 ॥

153

దేవోద్యానశ్రియా జష్టమధ్యాస్తే స్మ త్రివిష్టపం ।
 మహేంద్రభవనం సాక్షాన్నిర్మితం విశ్వకర్మణా ।
 త్రైలోక్యలక్ష్మ్యా యతనమధ్యువాసాఖిలర్థిమత్ ॥ 8 ॥

154

యత్ర విద్రుమసోపానా మహామారకతా భువః ।
 యత్ర స్ఫాటికకుడ్యాని వైదూర్యస్తంభపంక్తయః ॥ 9 ॥

155

యత్ర చిత్రవితానాని పద్మరాగాసనాని చ ।
 పయఃఫేననిభాః శయ్యా ముక్తాదామపరిచ్ఛదాః ॥ 10 ॥

156

కూజద్భిర్నూపురైర్దేవ్యః శబ్దయంత్య ఇతస్తతః ।
 రత్నస్థలీషు పశ్యంతి సుదతీః సుందరం ముఖం ॥ 11 ॥

157

తస్మిన్ మహేంద్రభవనే మహాబలో
 మహామనా నిర్జితలోక ఏకరాట్ ।
 రేమేఽభివంద్యాంఘ్రియుగః సురాదిభిః
 ప్రతాపితైరూర్జితచండశాసనః ॥ 12 ॥

158

తమంగ మత్తం మధునోరుగంధినా
 వివృత్తతామ్రాక్షమశేషధిష్ణుపాః ।
 ఉపాసతోపాయనపాణిభిర్వినా
 త్రిభిస్తపోయోగబలౌజసాం పదం ॥ 13 ॥

159

జగుర్మహేంద్రాసనమోజసా స్థితం
 విశ్వావసుస్తుంబురురస్మదాదయః ।
 గంధర్వసిద్ధా ఋషయోఽస్తువన్ ముహు -
 ర్విద్యాధరా అప్సరసశ్చ పాండవ ॥ 14 ॥

160

స ఏవ వర్ణాశ్రమిభిః క్రతుభిర్భూరిదక్షిణైః ।
 ఇజ్యమానో హవిర్భాగానగ్రహీత్ స్వేన తేజసా ॥ 15 ॥

161

- అకృష్టపచ్యా తస్యాసీత్ సప్తద్వీపవతీ మహీ |
తథా కామదుఘా ద్యోస్తు నానాశ్చర్యపదం నభః || 16 || 162
- రత్నాకరాశ్చ రత్నోఘాంస్తత్పత్న్యశ్చోహురూర్మిభిః |
క్షారసీధుఘృతక్షౌద్రదధిక్షీరామృతోదకాః || 17 || 163
- శైలా ద్రోణీభిరాక్రీడం సర్వర్తుషు గుణాన్ ద్రుమాః |
దధార లోకపాలానామేక ఏవ పృథగ్గుణాన్ || 18 || 164
- స ఇత్థం నిర్జితకకుబేకరాడ్ విషయాన్ ప్రియాన్ |
యథోపజోషం భుంజానో నాతృప్యదజితేంద్రియః || 19 || 165
- ఏవమైశ్వర్యమత్తస్య దృష్టస్యోచ్ఛాస్తవర్తినః |
కాలో మహాన్ వ్యతీయాయ బ్రహ్మశాపముపేయుషః || 20 || 166
- తస్యోగ్రదండసంవిగ్నాః సర్వే లోకాః సపాలకాః |
అన్యత్రాలభశరణాః శరణం యయురచ్యుతం || 21 || 167
- తస్యై నమోఽస్తు కాష్ఠాయై యత్రాత్మా హరిరీశ్వరః |
యద్గత్వా న నివర్తంతే శాంతాః సన్న్యాసినోఽమలాః || 22 || 168
- ఇతి తే సంయతాత్మానః సమాహితధియోఽమలాః |
ఉపతస్థుర్వృషీకేశం వినిద్రా వాయుభోజనాః || 23 || 169
- తేషామావిరభూద్వాణీ అరూపా మేఘనిఃస్వనా |
సన్నాదయంతీ కకుభః సాధూనామభయంకరీ || 24 || 170
- మా భైష్ట విబుధశ్రేష్ఠాః సర్వేషాం భద్రమస్తు వః |
మద్ధర్మనం హి భూతానాం సర్వశ్రేయోపపత్తయే || 25 || 171

- జ్ఞాతమేతస్య దౌరాత్మ్యం దైతేయాపసదస్య చ |
తస్య శాంతిం కరిష్యామి కాలం తావత్ప్రతిక్షత || 26 || 172
- యదా దేవేషు వేదేషు గోషు విప్రేషు సాధుషు |
ధర్మే మయి చ విద్వేషః స వా ఆశు వినశ్యతి || 27 || 173
- నిర్వైరాయ ప్రశాంతాయ స్వసుతాయ మహాత్మనే |
ప్రహ్లాదాయ యదా ద్రుహ్యేద్ధనిష్యేఽపి వరోజ్జితం || 28 || 174
- నారద ఉవాచ
ఇత్యుక్తా లోకగురుణా తం ప్రణమ్య దివౌకసః |
న్యవర్తంత గతోద్వేగా మేనిరే చాసురం హతం || 29 || 175
- తస్య దైత్యపతేః పుత్రాశ్చత్వారః పరమాద్భుతాః |
ప్రహ్లాదోఽభూన్మహాంస్తేషాం గుణైర్మహదుపాసకః || 30 || 176
- బ్రహ్మణ్యః శీలసంపన్నః సత్యసంధో జితేంద్రియః |
ఆత్మవత్సర్వభూతానామేకః ప్రియసుహృత్తమః || 31 || 177
- దాసవత్సన్నతార్యాంఘ్రిః పితృవద్దీనవత్సలః |
భ్రాతృవత్సదృశే స్నిగ్ధో గురుష్విశ్వరభావనః |
విద్యార్థరూపజన్మాథ్యో మానస్తంభవివర్జితః || 32 || 178
- నోద్విగ్నచిత్తో వ్యసనేషు నిఃస్పృహః
శ్రుతేషు దృష్టేషు గుణేష్వవస్తుదృక్ |
దాంతేంద్రియప్రాణశరీరథిః సదా
ప్రశాంతకామో రహితాసురోఽసురః || 33 || 179
- యస్మిన్ మహద్గుణా రాజన్ గృహ్యంతే కవిభిర్ముహుః |
న తేఽధునాపిధీయంతే యథా భగవతీశ్వరే || 34 || 180

- యం సాధుగాథాసదసి రిపవోఽపి సురా నృప |
ప్రతిమానం ప్రకుర్వంతి కిముతాన్యే భవాదృశాః || 35 || 181
- గుణైరలమసంఖ్యేయైర్మాహాత్మ్యం తస్య సూచ్యతే |
వాసుదేవే భగవతి యస్య నైసర్గికీ రతిః || 36 || 182
- న్యస్తక్రీడనకో బాలో జడవత్తన్మనస్తయా |
కృష్ణగ్రహగృహీతాత్మా న వేద జగదీదృశం || 37 || 183
- ఆసీనః పర్యటన్నశ్శన్ శయానః ప్రపిబన్ బ్రువన్ |
నానుసంధత్త ఏతాని గోవిందపరిరంభితః || 38 || 184
- క్వచిద్రుదతి వైకుంఠచింతాశబలచేతనః |
క్వచిద్ధసతి తచ్చింతాహ్లాద ఉద్ధాయతి క్వచిత్ || 39 || 185
- నదతి క్వచిదుత్కంఠో విలజ్జో నృత్యతి క్వచిత్ |
క్వచిత్తద్భావనాయుక్తస్తన్మయోఽనుచకార హ || 40 || 186
- క్వచిదుత్పలకస్తూష్ణీమాస్తే సంస్పర్శనిర్వృతః |
అస్పందప్రణయానందసలిలామీలితేక్షణః || 41 || 187
- స ఉత్తమశ్లోకపదారవిందయో -
ర్నిషేవయాకించనసంగలబ్ధయా |
తన్వన్ పరాం నిర్వృతిమాత్మనో ముహు -
ర్దుఃసంగదీనాన్యమనఃశమం వ్యధాత్ || 42 || 188
- తస్మిన్ మహాభాగవతే మహాభాగే మహాత్మని |
హిరణ్యకశిపూ రాజన్నకరోదఘమాత్మజే || 43 || 189

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

దేవర్ష ఏతదిచ్ఛామో వేదితుం తవ సువ్రత |

యదాత్మజాయ శుద్ధాయ పితాదాత్ సాధవే హ్యఘం || 44 ||

190

పుత్రాన్ విప్రతికూలాన్ స్వాన్ పితరః పుత్రవత్సలాః |

ఉపాలభంతే శిక్షార్థం నైవాఘమపరో యథా || 45 ||

191

కిముతానువశాన్ సాధూంస్తాదృశాన్ గురుదేవతాన్ |

ఏతత్ కౌతూహలం బ్రహ్మన్నస్మాకం విధమ ప్రభో |

పితుః పుత్రాయ యద్ ద్వేషో మరణాయ ప్రయోజితః || 46 ||

192

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదచరితే చతుర్థోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

పొరోహిత్యాయ భగవాన్ వృతః కావ్యః కిలాసురైః ।
షండామర్కైః సుతౌ తస్య దైత్యరాజగృహాంతికే ॥ 1 ॥

193

తౌ రాజ్ఞా ప్రాపితం బాలం ప్రహ్లాదం నయకోవిదం ।
పాఠయామాసతుః పాఠ్యానన్యాంశ్చాసురబాలకాన్ ॥ 2 ॥

194

యత్తత్ర గురుణా ప్రోక్తం శుశ్రువేఽనుపపాఠ చ ।
న సాధు మనసా మేనే స్వపరాసద్గ్రహశ్రయం ॥ 3 ॥

195

ఏకదాసురరాట్ పుత్రమంకమారోప్య పాండవ ।
పప్రచ్ఛ కథ్యతాం వత్స మన్యతే సాధు యద్భవాన్ ॥ 4 ॥

196

ప్రహ్లాద ఉవాచ

తత్సాధు మన్యేఽసురవర్య దేహినాం
సదా సముద్విగ్నధియామసద్గ్రహత్ ।
హిత్వాఽఽత్మపాతం గృహమంధకూపం
వనం గతో యద్ధరిమాశ్రయేత ॥ 5 ॥

197

నారద ఉవాచ

శ్రుత్వా పుత్రగిరో దైత్యః పరపక్షసమాహితాః ।

జహాస బుద్ధిర్బాలానాం భిద్యతే పరబుద్ధిభిః ॥ 6 ॥

198

సమ్యగ్విధార్యతాం బాలో గురుగేహా ద్విజాతిభిః ।

విష్ణుపక్షైః ప్రతిచ్ఛన్నైర్న భిద్యేతాస్య ధీర్యథా ॥ 7 ॥

199

గృహమానీతమాహూయ ప్రహ్లాదం దైత్యయాజకాః ।

ప్రశస్య శ్లక్ష్యయా వాచా సమపృచ్ఛంత సామభిః ॥ 8 ॥

200

వత్స ప్రహ్లాద భద్రం తే సత్యం కథయ మా మృషా ।

బాలానతి కుతస్తుభ్యమేష బుద్ధివిపర్యయః ॥ 9 ॥

201

బుద్ధిభేదః పరకృత ఉతాహో తే స్వతోఽభవత్ ।

భణ్యతాం శ్రోతుకామానాం గురూణాం కులనందన ॥ 10 ॥

202

ప్రహ్లాద ఉవాచ

స్వః పరశ్చేత్యసద్గ్రాహః పుంసాం యన్మాయయా కృతః ।

విమోహితధియాం దృష్టస్తస్మై భగవతే నమః ॥ 11 ॥

203

స యదానువ్రతః పుంసాం పశుబుద్ధిర్విభిద్యతే ।

అన్య ఏష తథాన్యోఽహమితి భేదగతాసతీ ॥ 12 ॥

204

స ఏష ఆత్మా స్వపరేత్యబుద్ధిభి -

ర్థురత్యయానుక్రమణో నిరూప్యతే ।

ముహ్యంతి యద్వర్తన్తి వేదవాదినో

బ్రహ్మాదయో హ్యేష భినత్తి మే మతిం ॥ 13 ॥

205

యథా భ్రామ్యత్యయో బ్రహ్మాన్ స్వయమాకర్షసన్నిధౌ ।

తథా మే భిద్యతే చేతశ్చక్రపాణేర్యదృచ్ఛయా ॥ 14 ॥

206

నారద ఉవాచ

ఏతావద్భ్రాహ్మణాయోక్త్వా విరరామ మహామతిః |
తం నిర్భర్త్యాథ కుపితః స దీనో రాజసేవకః || 15 ||

207

ఆనీయతామరే వేత్రమస్మాకమయశస్కరః |
కులాంగారస్య దుర్బుద్ధేశ్చతుర్థోఽస్యోదితో దమః || 16 ||

208

దైతేయచందనవనే జాతోఽయం కంటకద్రుమః |
యన్మాలోన్మాలపరశోర్విష్ణోర్నాలాయితోఽర్భకః || 17 ||

209

ఇతి తం వివిధోపాయైర్భీషయంస్తర్జనాదిభిః |
ప్రహ్లాదం గ్రాహయామాస త్రివర్గస్యోపపాదనం || 18 ||

210

తత ఏనం గురుర్జ్ఞాత్వా జ్ఞాతజ్ఞేయచతుష్టయం |
దైత్యేంద్రం దర్శయామాస మాతృమృష్టమలంకృతం || 19 ||

211

పాదయోః పతితం బాలం ప్రతినంద్యాశిషాసురః |
పరిష్వజ్య చిరం దోర్భ్యాం పరమామాప నిర్వృతిం || 20 ||

212

ఆరోప్యాంకమవఘ్రాయ మూర్ధన్యశ్రుకలాంబుభిః |
ఆసించన్ వికసద్వక్త్రమిదమాహ యుధిష్ఠిర || 21 ||

213

హిరణ్యకశిపురువాచ

ప్రహ్లాదానూచ్యతాం తాత స్వధీతం కించిదుత్తమం |
కాలేనైతావతాఽఽయుష్మన్ యదశిక్షద్గురోర్భవాన్ || 22 ||

214

ప్రహ్లాద ఉవాచ

శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః స్మరణం పాదసేవనం |
అర్చనం వందనం దాస్యం సఖ్యమాత్మనివేదనం || 23 ||

215

ఇతి పుంసార్పితా విష్ణౌ భక్తిశ్చేన్నవలక్షణా |
క్రియేత భగవత్యధ్వా తన్మన్యేఽధీతముత్తమం || 24 || 216

నిశమ్యైతత్పుత్రవచో హిరణ్యకశిపుస్తదా |
గురుపుత్రమువాచేదం రుషా ప్రస్ఫురితాధరః || 25 || 217

బ్రహ్మబంధో కిమేతత్తే విపక్షం శ్రయతాసతా |
అసారం గ్రాహితో బాలో మామనాదృత్య దుర్మతే || 26 || 218

సంతి హ్యసాధవో లోకే దుర్మైత్రాశ్చద్మవేషిణః |
తేషాముదేత్యఘం కాలే రోగః పాతకినామివ || 27 || 219

గురుపుత్ర ఉవాచ
న మత్ప్రణీతం న పరప్రణీతం
సుతో వదత్యేష తవేంద్రశత్రో |
నైసర్గికీయం మతిరస్య రాజన్
నియచ్ఛ మన్యుం కదదాః స్మ మా నః || 28 || 220

నారద ఉవాచ
గురుణైవం ప్రతిప్రోక్తో భూయ ఆహాసురః సుతం |
న చేద్గురుముఖీయం తే కుతోఽభద్రాసతీ మతిః || 29 || 221

ప్రహ్లాద ఉవాచ
మతిర్న కృష్ణే పరతః స్వతో వా
మిథోఽభిపద్యేత గృహవ్రతానాం |
అదాంతగోభిర్విశతాం తమిస్తం
పునః పునశ్చర్వితచర్వణానాం || 30 || 222

న తే విదుః స్వార్థగతిం హి విష్ణుం
దురాశయా యే బహిరర్థమానినః |

అంధా యథాంధైరుపనీయమానా

వాచీశతంత్యామురుదామ్ని బద్ధాః || 31 ||

223

నైషాం మతిస్తావదురుక్రమాంఘ్రిం

స్పృశత్యనర్థాపగమో యదర్థః |

మహీయసాం పాదరజోఽభిషేకం

నిష్కించనానాం న వృణీత యావత్ || 32 ||

224

ఇత్యుక్తోపరతం పుత్రం హిరణ్యకశిపూ రుషా |

అంధీకృతాత్మా స్వోత్సంగాన్నిరస్యత మహీతలే || 33 ||

225

ఆహమర్షరుషావిష్టః కషాయాభూతలోచనః |

వధ్యతామాశ్వయం వధ్యో నిఃసారయత నైర్మతాః || 34 ||

226

అయం మే భ్రాతృహా సోఽయం హిత్వా స్వాన్ సుహృదోఽధమః |

పితృవ్యహంతుర్యః పాదౌ విష్ణోర్దాసవదర్శతి || 35 ||

227

విష్ణోర్వా సాధ్వసౌ కిం ను కరిష్యత్యసమంజసః |

సౌహృదం దుస్త్యజం పిత్రోరహద్యః పంచహాయనః || 36 ||

228

పరోఽప్యపత్యం హితకృద్యథౌషధం

స్వదేహజోఽప్యామయవత్సుతోఽహితః |

ఛింద్యాత్తదంగం యదుతాత్మనోఽహితం

శేషం సుఖం జీవతి యద్వివర్జనాత్ || 37 ||

229

సర్వైరుపాయైర్హంతవ్యః సంభోజశయనాసనైః |

సుహృల్లింగధరః శత్రుర్మునేర్దుష్టమివేంద్రియం || 38 ||

230

నైర్మతాస్తే సమాదిష్టా భర్తా వై శూలపాణయః |

తిగ్మదంష్ట్రకరాలాస్యాస్తామ్రశ్మశ్శుశిరోరుహః || 39 ||

231

నదంతో భైరవాన్నాదాంశ్చింధి భింధీతి వాదినః |
ఆసీనం చాహనన్ శూలైః ప్రహ్లాదం సర్వమర్మసు || 40 || 232

పరే బ్రహ్మణ్యనిర్దేశ్యే భగవత్యఖిలాత్మని |
యుక్తాత్మన్యథలా ఆసన్నపుణ్యస్యేవ సత్త్రియాః || 41 || 233

ప్రయాసేఽపహతే తస్మిన్ దైత్యేంద్రః పరిశంకితః |
చకార తద్వధోపాయాన్ నిర్బంధేన యుధిష్ఠిర || 42 || 234

దిగ్గజైర్దండశూకైశ్చ అభిచారావపాతనైః |
మాయాభిః సన్నిరోధైశ్చ గరదానైరభోజనైః || 43 || 235

హిమవాయ్వగ్నిసలిలైః పర్వతాక్రమణైరపి |
న శశాక యదా హంతుమపాపమసురః సుతం |
చింతాం దీర్ఘతమాం ప్రాప్తస్తత్కర్తుం నాభ్యపద్యత || 44 || 236

ఏష మే బహ్వాసాధూక్తో వధోపాయాశ్చ నిర్మితాః |
తైస్తైర్దోషైరసద్ధర్మైర్ముక్తః స్వేనైవ తేజసా || 45 || 237

వర్తమానోఽవిదూరే వై బాలోఽప్యజడధీరయం |
న విస్మరతి మేఽనార్యం శునఃశేప ఇవ ప్రభుః || 46 || 238

అప్రమేయానుభావోఽయమకుతశ్చిద్భయోఽమరః |
నూనమేతద్విరోధేన మృత్యుర్మే భవితా న వా || 47 || 239

ఇతి తచ్చింతయా కించిన్మానశ్రియమధోముఖం |
శండామర్కావౌశనసౌ వివిక్త ఇతి హోచతుః || 48 || 240

జితం త్వయైకేన జగత్త్రయం భువో -
ర్విజృంభణత్రస్తసమస్తధిష్ణ్యపం |

- న తస్య చింత్యం తవ నాథ చక్షుహే
న వై శిశూనాం గుణదోషయోః పదం || 49 || 241
- ఇమం తు పాశైర్వరుణస్య బద్ధ్వా
నిధేహి భీతో న పలాయతే యథా |
బుద్ధిశ్చ పుంసో వయసాఽఽర్యసేవయా
యావద్గురుర్భార్గవ ఆగమిష్యతి || 50 || 242
- తథేతి గురుపుత్రోక్తమనుజ్ఞాయేదమబ్రవీత్ |
ధర్మా హ్యసోపదేష్టవ్యా రాజ్ఞాం యే గృహమేధినాం || 51 || 243
- ధర్మమర్థం చ కామం చ నితరాం చానుపూర్వశః |
ప్రహ్లాదాయోచతూ రాజన్ ప్రశ్రితావనతాయ చ || 52 || 244
- యథా త్రివర్గం గురుభిరాత్మనే ఉపశిక్షితం |
న సాధు మేనే తచ్ఛిక్షాం ద్వంద్వారామోపవర్ణితాం || 53 || 245
- యదాఽఽచార్యః పరావృత్తో గృహమేధీయకర్మసు |
వయస్సైర్బాలకైస్తత్ర సోపహూతః కృతక్షణైః || 54 || 246
- అథ తాఞ్ శ్లక్ష్యయా వాచా ప్రత్యాహూయ మహాబుధః |
ఉవాచ విద్వాంస్తన్నిష్ఠాం కృపయా ప్రహసన్నివ || 55 || 247
- తే తు తద్గౌరవాత్సర్వే త్యక్తక్రీడాపరిచ్ఛదాః |
బాలా న దూషితధియో ద్వంద్వారామేరితేహితైః || 56 || 248
- పర్యుపాసత రాజేంద్ర తన్వస్తహృదయేక్షణాః |
తానాహ కరుణో మైత్రో మహాభాగవతోఽసురః || 57 || 249

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదానుచరితే పంచమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

ప్రహ్లాద ఉవాచ

కౌమార ఆచరేత్పాజ్ఞో ధర్మాన్ భాగవతానిహ ।

దుర్లభం మానుషం జన్మ తదప్యధ్రువమర్థదం ॥ 1 ॥

250

యథా హి పురుషస్యేహ విష్ణోః పాదోపసర్పణం ।

యదేష సర్వభూతానాం ప్రియ ఆత్మేశ్వరః సుహృత్ ॥ 2 ॥

251

సుఖమైంద్రియకం దైత్యా దేహయోగేన దేహినాం ।

సర్వత్ర లభ్యతే దైవాద్యథా దుఃఖమయత్నతః ॥ 3 ॥

252

తత్ప్రయాసో న కర్తవ్యో యత ఆయుర్వ్యయః పరం ।

న తథా విందతే క్షేమం ముకుందచరణాంబుజం ॥ 4 ॥

253

తతో యతేత కుశలః క్షేమాయ భయమాశ్రితః ।

శరీరం పౌరుషం యావన్న విపద్యేత పుష్కలం ॥ 5 ॥

254

పుంసో వర్షశతం హ్యాయుస్తదర్థం చాజితాత్మనః ।

నిష్కలం యదసౌ రాత్ర్యాం శేతేఽంధం ప్రాపితస్తమః ॥ 6 ॥

255

ముగ్ధస్య బాల్యే కౌమారే క్రీడతో యాతి వింశతిః ।

జరయా గ్రస్తదేహస్య యాత్యకల్పస్య వింశతిః ॥ 7 ॥

256

- దురాపూరేణ కామేన మోహేన చ బలీయసా |
శేషం గృహేషు సక్తస్య ప్రమత్తస్యాపయాతి హి || 8 || 257
- కో గృహేషు పుమాన్ సక్తమాత్మానమజితేంద్రియః |
స్నేహపాశైర్ద్విధైర్బద్ధముత్సహేత విమోచితుం || 9 || 258
- కో న్వర్థతృష్ణాం విస్ఫుజేత్ ప్రాణేభ్యోఽపి య ఈప్సితః |
యం క్రీణాత్యసుభిః ప్రేష్టేస్తస్కరః సేవకో వణిక్ || 10 || 259
- కథం ప్రియాయా అనుకంపితాయాః
సంగం రహస్యం రుచిరాంశ్చ మంత్రాన్ |
సుహృత్సు చ స్నేహసితః శిశూనాం
కలాక్షరాణామనురక్తచిత్తః || 11 || 260
- పుత్రాన్ స్మరంతా దుహితృర్వృద్ధయా
భ్రాతృన్ స్వస్మూర్వా పితరౌ చ దీనౌ |
గృహాన్ మనోజ్ఞోరుపరిచ్ఛదాంశ్చ
వృత్తీశ్చ కుల్యాః పశుభృత్యవర్గాన్ || 12 || 261
- త్యజేత కోశస్కృద్వివేహమానః
కర్మాణి లోభాదవితృప్తకామః |
ఔపస్థ్యజైహ్వ్యం బహు మన్యమానః
కథం విరజ్యేత దురంతమోహః || 13 || 262
- కుటుంబపోషాయ వియన్ నిజాయు -
ర్న బుధ్యతేఽర్థం విహతం ప్రమత్తః |
సర్వత్ర తాపత్రయదుఃఖితాత్మా
నిర్విద్యతే న స్వకుటుంబరామః || 14 || 263

విత్తేషు నిత్యాభినివిష్టచేతా

విద్వాంశ్చ దోషం పరవిత్తహర్తుః ।

ప్రేత్యేహ చాథాప్యజితేంద్రియస్త -

దశాంతకామో హరతే కుటుంబీ || 15 ||

264

విద్వానపీత్యం దనుజాః కుటుంబం

పుష్ణన్ స్వలోకాయ న కల్పతే వై ।

యః స్వీయపారక్యవిభిన్నభావ -

స్తమః ప్రపద్యేత యథా విమూఢః || 16 ||

265

యతో న కశ్చిత్ క్వ చ కుత్రచిద్వా

దీనః స్వమాత్మానమలం సమర్థః ।

విమోచితుం కామదృశాం విహర -

క్రీడామృగో యన్నిగడో విసర్గః || 17 ||

266

తతో విదూరాత్ పరిహృత్య దైత్యా

దైత్యేషు సంగం విషయాత్మకేషు ।

ఉపేత నారాయణమాదిదేవం

స ముక్తసంగైరిషితోఽపవర్గః || 18 ||

267

న హ్యచ్యుతం ప్రీణయతో బహ్వయాసోఽసురాత్మజాః ।

ఆత్మత్వాత్ సర్వభూతానాం సిద్ధత్వాదిహ సర్వతః || 19 ||

268

పరావరేషు భూతేషు బ్రహ్మాంతస్థావరాదిషు ।

భౌతికేషు వికారేషు భూతేష్వథ మహత్సు చ || 20 ||

269

గుణేషు గుణసామ్యే చ గుణవ్యతికరే తథా ।

ఏక ఏవ పరో హ్యత్మా భగవానీశ్వరోఽవ్యయః || 21 ||

270

- ప్రత్యగాత్మస్వరూపేణ దృశ్యరూపేణ చ స్వయం ।
వ్యాప్యవ్యాపకనిర్దేశ్యో హ్యనిర్దేశ్యోఽవికల్పితః ॥ 22 ॥ 271
- కేవలానుభవానందస్వరూపః పరమేశ్వరః ।
మాయయాంతర్హితైశ్వర్య ఈయతే గుణసర్గయా ॥ 23 ॥ 272
- తస్మాత్ సర్వేషు భూతేషు దయాం కురుత సౌహృదం ।
ఆసురం భావమున్ముచ్య యయా తుష్యత్యథోక్షజః ॥ 24 ॥ 273
- తుష్టే చ తత్ర కిమలభ్యమనంత ఆద్యే
కిం తైర్గుణవ్యతికరాదిహ యే స్వసిద్ధాః ।
ధర్మాదయః కిమగుణేన చ కాంక్షితేన
సారంజషాం చరణయోరుపగాయతాం నః ॥ 25 ॥ 274
- ధర్మార్థకామ ఇతి యోఽభిహితస్త్రవర్గ
ఈక్షా త్రయీ నయదమౌ వివిధా చ వార్తా ।
మన్యే తదేతదఖిలం నిగమస్య సత్యం
స్వాత్మార్పణం స్వసుహృదః పరమస్య పుంసః ॥ 26 ॥ 275
- జ్ఞానం తదేతదమలం దురవాపమాహ
నారాయణో నరసఖః కిల నారదాయ ।
ఏకాంతినాం భగవతస్తదకించనానాం
పాదారవిందరజసాఽఽప్లుతదేహినాం స్యాత్ ॥ 27 ॥ 276
- శ్రుతమేతన్మయా పూర్వం జ్ఞానం విజ్ఞానసంయుతం ।
ధర్మం భాగవతం శుద్ధం నారదాద్ దేవదర్శనాత్ ॥ 28 ॥ 277
- దైత్యపుత్రా ఊచుః
ప్రహ్లాద త్వం వయం చాపి నర్తేఽన్యం విదమహే గురుం ।
ఏతాభ్యాం గురుపుత్రాభ్యాం బాలానామపి హీశ్వరౌ ॥ 29 ॥ 278

బాలస్యాంతఃపురస్థస్య మహత్సంగో దురన్వయః |
ఛింధి నః సంశయం సౌమ్య స్యాచ్ఛేద్ విశ్రంభకారణం || 30 ||

279

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదానుచరితే షష్ఠోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

ఏవం దైత్యసుతైః పృష్టో మహాభాగవతోఽసురః |

ఉవాచ స్మయమానస్తాన్ స్మరన్ మదనుభాషితం || 1 ||

280

ప్రహ్లాద ఉవాచ

పితరి ప్రస్థితేఽస్మాకం తపసే మందరాచలం |

యుద్ధోద్యమం పరం చక్రుర్విబుధా దానవాన్ ప్రతి || 2 ||

281

పిపీలికైరహిరివ దిష్ట్యా లోకోపతాపనః |

పాపేన పాపోఽభక్షీతి వాదినో వాసవాదయః || 3 ||

282

తేషామతిబలోద్యోగం నిశమ్యాసురయూథపాః |

వధ్యమానాః సురైర్భీతా దుద్రువుః సర్వతోదిశం || 4 ||

283

కలతపుత్రమిత్రాప్తాన్ గృహన్ పశుపరిచ్ఛదాన్ |

నావేక్ష్యమాణాస్త్వరితాః సర్వే ప్రాణపరీప్సవః || 5 ||

284

వ్యలుంపన్ రాజశిబిరమమరా జయకాంక్షిణః |

ఇంద్రస్తు రాజమహిషీం మాతరం మమ చాగ్రహీత్ || 6 ||

285

నీయమానాం భయోద్విగ్నాం రుదతీం కురరీమివ |

యదృచ్ఛయాఽఽగతస్తత్ర దేవర్షిర్దదృశే పథి || 7 ||

286

- ప్రాహ మైనాం సురపతే నేతుమర్హస్యనాగసం ।
ముంచ ముంచ మహాభాగ సతీం పరపరిగ్రహం ॥ 8 ॥ 287
- ఇంద్ర ఉవాచ
ఆస్తేఽస్యా జఠరే వీర్యమవిషహ్యం సురద్విషః ।
ఆస్యతాం యావత్ప్రసవం మోక్ష్యేఽర్థపదవీం గతః ॥ 9 ॥ 288
- నారద ఉవాచ
అయం నిష్కల్బిషః సాక్షాన్మహాభాగవతో మహాన్ ।
త్వయా న ప్రాప్స్యతే సంస్థామనంతానుచరో బలీ ॥ 10 ॥ 289
- ఇత్యుక్తస్తాం విహాయేంద్రో దేవర్షేర్మానయన్ వచః ।
అనంతప్రియభక్త్యేనాం పరిక్రమ్య దివం యయౌ ॥ 11 ॥ 290
- తతో నో మాతరమృషిః సమానీయ నిజాశ్రమం ।
ఆశ్వాస్యేహోష్యతాం వత్సే యావత్ తే భర్తురాగమః ॥ 12 ॥ 291
- తథేత్యవాత్సీద్ధేవర్షేరంతి సాప్యకుతోభయా ।
యావద్ దైత్యపతిర్హోరాత్తపసా న న్యవర్తత ॥ 13 ॥ 292
- ఋషిం పర్యచరత్తత్ర భక్త్యా పరమయా సతీ ।
అంతర్వత్సీ స్వగర్భస్య క్షేమాయేచ్ఛాప్రసూతయే ॥ 14 ॥ 293
- ఋషిః కారుణికస్తస్యాః ప్రాదాదుభయమీశ్వరః ।
ధర్మస్య తత్త్వం జ్ఞానం చ మామప్యుద్దిశ్య నిర్మలం ॥ 15 ॥ 294
- తత్తు కాలస్య దీర్ఘత్వాత్సీత్వాన్మాతుస్తిరోదధే ।
ఋషిణానుగృహీతం మాం నాధునాప్యజహత్స్మృతిః ॥ 16 ॥ 295

- భవతామపి భూయాన్మే యది శ్రద్ధధతే వచః |
వైశారదీ ధీః శ్రద్ధాతః స్త్రీబాలానాం చ మే యథా || 17 || 296
- జన్మాద్యాః షడిమే భావా దృష్టా దేహస్య నాత్మనః |
ఫలానామివ వృక్షస్య కాలేనేశ్వరమూర్తినా || 18 || 297
- ఆత్మా నిత్యోఽవ్యయః శుద్ధ ఏకః క్షేత్రజ్ఞ ఆశ్రయః |
అవిక్రియః స్వదృగ్ హేతుర్వాపకోఽసంగ్యనావృతః || 19 || 298
- ఏతైర్ద్వాదశభిర్విద్వానాత్మనో లక్షణైః పరైః |
అహం మమేత్యసద్భావం దేహాదౌ మోహజం త్యజేత్ || 20 || 299
- స్వర్ణం యథా గ్రావసు హేమకారః
క్షేత్రేషు యోగైస్తదభిజ్ఞ ఆప్నుయాత్ |
క్షేత్రేషు దేహేషు తథాఽఽత్మయోగై -
రధ్యాత్మవిదృహ్మాగతిం లభేత || 21 || 300
- అష్టౌ ప్రకృతయః ప్రోక్తాస్త్రయ ఏవ హి తద్గుణాః |
వికారాః షోడశాచార్యైః పుమానేకః సమన్వయాత్ || 22 || 301
- దేహాస్తు సర్వసంఘాతో జగత్ తస్థురితి ద్విధా |
అత్రైవ మృగ్యః పురుషో నేతి నేతీత్యతత్త్వజన్ || 23 || 302
- అన్వయవ్యతిరేకేణ వివేకేనోశతాఽఽత్మనా |
సర్గస్థానసమామ్నాయైర్విమృశద్భిరసత్త్వరైః || 24 || 303
- బుద్ధేర్జాగరణం స్వప్నః సుషుప్తిరితి వృత్తయః |
తా యేనైవానుభూయంతే సోఽధ్యక్షః పురుషః పరః || 25 || 304
- ఏభిస్త్రీవరైః పర్యస్తైర్బుద్ధిభేదైః క్రియోద్భవైః |
స్వరూపమాత్మనో బుధ్యేధ్గంధైర్వాయుమివాన్వయాత్ || 26 || 305

- ఏతద్ధ్వారో హి సంసారో గుణకర్మనిబంధనః |
అజ్ఞానమూలోఽపార్థోఽపి పుంసః స్వప్న ఇవేష్యతే || 27 || 306
- తస్మాద్భవద్భిః కర్తవ్యం కర్మణాం త్రిగుణాత్మనాం |
బీజనిర్వరణం యోగః ప్రవాహోపరమో ధియః || 28 || 307
- తత్రోపాయసహస్రాణామయం భగవతోదితః |
యదీశ్వరే భగవతి యథా యైరంజసా రతిః || 29 || 308
- గురుశుశ్రూషయా భక్త్యా సర్వలభ్యార్పణేన చ |
సంగేన సాధుభక్తానామీశ్వరారాధనేన చ || 30 || 309
- శ్రద్ధయా తత్కథాయాం చ కీర్తనైర్గుణకర్మణాం |
తత్పాదాంబురుహధ్యానాత్తల్లింగేక్షార్హణాదిభిః || 31 || 310
- హరిః సర్వేషు భూతేషు భగవానాస్త ఈశ్వరః |
ఇతి భూతాని మనసా కామైస్తైః సాధు మానయేత్ || 32 || 311
- ఏవం నిర్జితషడ్వర్గైః క్రియతే భక్తిరీశ్వరే |
వాసుదేవే భగవతి యయా సంలభతే రతిం || 33 || 312
- నిశమ్య కర్మాణి గుణానతుల్యాన్
వీర్యాణి లీలాతనుభిః కృతాని |
యదాతిహర్షోత్పలకాశ్రుగద్గదం
ప్రోత్కంఠ ఉద్గాయతి రౌతి నృత్యతి || 34 || 313
- యదా గ్రహగ్రస్త ఇవ క్వచిద్ధస -
త్యాక్రందతే ధ్యాయతి వందతే జనం |
ముపలుః శ్వసన్ వక్తి హరే జగత్పతే
నారాయణేత్యాత్మమతిర్గతత్రపః || 35 || 314

తదా పుమాన్ ముక్తసమస్తబంధన -
 స్తద్భావభావానుకృతాశయాకృతిః |
 నిర్దగ్ధబీజానుశయో మహీయసా
 భక్తిప్రయోగేణ సమేత్యధోక్షజం || 36 ||

315

అధోక్షజాలంభమిహాశుభాత్మనః
 శరీరిణః సంసృతిచక్రశాతనం |
 తద్బ్రహ్మనిర్వాణసుఖం విదుర్బుధా -
 స్తతో భజధ్వం హృదయే హృదీశ్వరం || 37 ||

316

కోఽతిప్రయాసోఽనురబాలకా హరే -
 రుపాసనే స్వే హృది చిద్రవత్ సతః |
 స్వస్యాత్మనః సఖ్యురశేషదేహినాం
 సామాన్యతః కిం విషయోపపాదనైః || 38 ||

317

రాయః కలత్రం పశవః సుతాదయో
 గృహ మహీ కుంజరకోశభూతయః |
 సర్వేఽర్థకామాః క్షణభంగురాయుషః
 కుర్వంతి మర్త్యస్య కియత్ ప్రియం చలాః || 39 ||

318

ఏవం హి లోకాః క్రతుభిః కృతా అమీ
 క్షయిష్ణవః సాతిశయా న నిర్మలాః |
 తస్మాదదృష్టశ్రుతదూషణం పరం
 భక్త్యైకయేశం భజతాత్మలబ్ధయే || 40 ||

319

యదధ్యర్థ్యేహ కర్మాణి విద్వన్మాన్యసకృన్నరః |
 కరోత్యతో విపర్యాసమమోఘం విందతే ఫలం || 41 ||

320

- సుఖాయ దుఃఖమోక్షాయ సంకల్ప ఇహ కర్మిణః |
సదాఽఽప్నోతీహయా దుఃఖమనీహయాః సుఖావృతః || 42 || 321
- కామాన్ కామయతే కామ్యైర్యదర్థమిహ పూరుషః |
స వై దేహస్తు పారక్యో భంగురో యాత్యుపైతి చ || 43 || 322
- కిము వ్యవహితాపత్యదారాగారధనాదయః |
రాజ్యం కోశగజామాత్యభృత్యాప్తా మమతాస్పదాః || 44 || 323
- కిమేతైరాత్మనస్తుచ్చైః సహ దేహేన నశ్వరైః |
అనర్థైరర్థసంకాశైర్నిత్యానందమహోదధేః || 45 || 324
- నిరూప్యతామిహ స్వార్థః కియాన్ దేహభృతోఽసురాః |
నిషేకాదిష్వవస్థాసు క్లిశ్యమానస్య కర్మభిః || 46 || 325
- కర్మాణ్యారభతే దేహీ దేహేనాత్మానువర్తినా |
కర్మభిస్తనుతే దేహముభయం త్వవివేకతః || 47 || 326
- తస్మాదర్థాశ్చ కామాశ్చ ధర్మాశ్చ యదపాశ్రయాః |
భజతానీహయాఽఽత్మానమనీహం హరిమీశ్వరం || 48 || 327
- సర్వేషామపి భూతానాం హరిరాత్మేశ్వరః ప్రియః |
భూతైర్మహద్భిః స్వకృతైః కృతానాం జీవసంజ్ఞితః || 49 || 328
- దేవోఽసురో మనుష్యో వా యక్షో గంధర్వ ఏవ చ |
భజన్ ముకుందచరణం స్వస్తిమాన్ స్యాద్యథా వయం || 50 || 329
- నాలం ద్విజత్వం దేవత్వమృషిత్వం వాసురాత్మజాః |
ప్రీణనాయ ముకుందస్య న వృత్తం న బహుజ్ఞతా || 51 || 330

న దానం న తపో నేజ్యా న శౌచం న వ్రతాని చ |
ప్రీయతేఽమలయా భక్త్యా హరిరన్యద్విడంబనం || 52 ||

331

తతో హరౌ భగవతి భక్తిం కురుత దానవాః |
ఆత్మోపమ్యేన సర్వత్ర సర్వభూతాత్మనీశ్వరే || 53 ||

332

దైతేయా యక్షరక్షాంసి స్త్రియః శూద్రా వ్రజౌకసః |
ఖగా మృగాః పాపజీవాః సంతి హ్యచ్యుతతాం గతాః || 54 ||

333

ఏతావానేవ లోకేఽస్మిన్ పుంసః స్వార్థః పరః స్మృతః |
ఏకాంతభక్తిర్గోవిందే యత్సర్వత్ర తదీక్షణం || 55 ||

334

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదానుచరితే దైత్యపుత్రానుశాసనం
నామ సప్తమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

అథ దైత్యసుతాః సర్వే శ్రుత్వా తదనువర్ణితం ।

జగ్గుహుర్నిరవద్యత్వాన్నైవ గుర్వనుశిక్షితం ॥ 1 ॥

335

అథాచార్యసుతస్తేషాం బుద్ధిమేకాంతసంస్థితాం ।

ఆలక్ష్య భీతస్త్వరితో రాజ్ఞ ఆవేదయద్ యథా ॥ 2 ॥

336

శ్రుత్వా తదప్రియం దైత్యో దుఃసహం తనయానయం ।

కోపావేశచలధాత్రః పుత్రం హంతుం మనో దధే ॥ 3 ॥

337

క్షిప్త్వా పరుషయా వాచా ప్రహ్లాదమతదర్హణం ।

ఆహేక్షమాణః పాపేన తిరశ్చీనేన చక్షుషా ॥ 4 ॥

338

ప్రశ్రయావనతం దాంతం బద్ధాంజలిమవస్థితం ।

సర్పః పదాహత ఇవ శ్వసన్ ప్రకృతిదారుణః ॥ 5 ॥

339

హే దుర్వినీత మందాత్మన్ కులభేదకరాధమ ।

స్తబ్ధం మచ్ఛాసనోద్ధాతం నేష్యే త్వాద్య యమక్షయం ॥ 6 ॥

340

క్రుద్ధస్య యస్య కంపంతే త్రయో లోకాః సహేశ్వరాః ।

తస్య మేఽభీతవన్మాథ శాసనం కిం బలోఽత్యగాః ॥ 7 ॥

341

ప్రహ్లాద ఉవాచ

న కేవలం మే భవతశ్చ రాజన్

స వై బలం బలినాం చాపరేషాం ।

పరేఽవరేఽమీ స్థిరజంగమా యే

బ్రహ్మాదయో యేన వశం ప్రణీతాః ॥ 8 ॥

342

స ఈశ్వరః కాల ఉరుక్రమోఽసా -

వోజఃసహఃసత్త్వబలేంద్రియాత్మా ।

స ఏవ విశ్వం పరమః స్వశక్తిభిః

సృజత్యవత్యత్తి గుణత్రయేశః ॥ 9 ॥

343

జహ్యసురం భావమిమం త్వమాత్మనః

సమం మనో ధత్స్వ న సంతి విద్విషః ।

ఋతేఽజితాదాత్మన ఉత్పథస్థితా -

త్తద్ధి హ్యానంతస్య మహత్సమర్హణం ॥ 10 ॥

344

దస్యాన్ పురా షణ్ణ విజిత్య లుంపతో

మన్యంత ఏకే స్వజితా దిశో దశ ।

జితాత్మనో జ్ఞస్య సమస్య దేహినాం

సాధోః స్వమోహప్రభవాః కుతః పరే ॥ 11 ॥

345

హిరణ్యకశిపురువాచ

వ్యక్తం త్వం మర్తుకామోఽసి యోఽతిమాత్రం వికత్తసే ।

ముమూర్షాణాం హి మందాత్మన్ నను స్యుర్విప్లవా గిరః ॥ 12 ॥

346

యస్త్యయా మందభాగ్యోక్తో మదన్యో జగదీశ్వరః ।

క్వాసౌ యది స సర్వత్ర కస్మాత్ స్తంభే న దృశ్యతే ॥ 13 ॥

347

సోఽహం వికత్తమానస్య శిరః కాయాద్ధరామి తే |
గోపాయేత హరిస్తాద్య యస్తే శరణమీప్సితం || 14 ||

348

ఏవం దురుక్తైర్ముహురర్థయన్ రుషా
సుతం మహాభాగవతం మహాసురః |
ఖడ్గం ప్రగృహ్యోత్పతితో వరాసనా -
త్సంభం తతాడాతిబలః స్వముష్టినా || 15 ||

349

తదైవ తస్మిన్నినదోఽతిభీషణో
బభూవ యేనాండకటాహమస్ఫుటత్ |
యం వై స్వధిష్ఠ్యోపగతం త్వజాదయః
శ్రుత్వా స్వధామాప్యయమంగ మేనిరే || 16 ||

350

స విక్రమన్ పుత్రవధేప్సరోజసా
నిశమ్య నిర్తాదమపూర్వమద్భుతం |
అంతఃసభాయాం న దదర్శ తత్పదం
వితత్రసుర్యేన సురారియాధపాః || 17 ||

351

సత్యం విధాతుం నిజభృత్యభాషితం
వ్యాప్తిం చ భూతేష్వఖిలేషు చాత్మనః |
అదృశ్యతాత్యద్భుతరూపముద్వహన్
స్తంభే సభాయాం న మృగం న మానుషం || 18 ||

352

స సత్త్వమేనం పరితోఽపి పశ్యన్
స్తంభస్య మధ్యాదను నిర్జిహానం |
నాయం మృగో నాపి నరో విచిత్ర -
మహో కిమేతన్నమృగేంద్రరూపం || 19 ||

353

మీమాంసమానస్య సముత్థితోఽగ్రతో
 నృసింహరూపస్తదలం భయానకం ।
 ప్రతప్తచామీకరచండలోచనం
 స్ఫురత్సటాకేసరజృంభితాననం ॥ 20 ॥

354

కరాలదంష్ట్రం కరవాలచంచల -
 క్షురాంతజిహ్వం భ్రుకుటీముఖోల్బణం ।
 స్తభోర్థ్వకర్ణం గిరికందరాద్భుత -
 వ్యాతాస్యనాసం హనుభేదభీషణం ॥ 21 ॥

355

దివిస్పృశత్కాయమదీర్ఘపీవర -
 గ్రీవోరువక్షఃస్థలమల్పమధ్యమం ।
 చంద్రాంశుగౌరైశ్చురితం తనూరుహై -
 ర్విష్వగుభజానీకశతం నఖాయుధం ॥ 22 ॥

356

దురాసదం సర్వనిజేతరాయుధ -
 ప్రవేకవిద్రావితదైత్యదానవం ।
 ప్రాయేణ మేఽయం హరిణోరుమాయినా
 వధః స్మృతోఽనేన సముద్యతేన కిం ॥ 23 ॥

357

ఏవం బ్రువంస్త్వభ్యపతద్ గదాయుధో
 నదన్ నృసింహం ప్రతి దైత్యకుంజరః ।
 అలక్ష్మితోఽగ్నౌ పతితః పతంగమో
 యథా నృసింహశౌజసి సోఽసురస్తదా ॥ 24 ॥

358

న తద్విచిత్రం ఖలు సత్త్వధామని
 స్వతేజసా యో ను పురాపిబత్ తమః ।
 తతోఽభిపద్యాభ్యహనన్మహాసురో
 రుషా నృసింహం గదయోరువేగయా ॥ 25 ॥

359

తం విక్రమంతం సగదం గదాధరో
 మహోరగం తార్క్ష్యసుతో యథాగ్రహీత్ |
 స తస్య హస్తోత్కలితస్తదాసురో
 విక్రీడతో యద్వదహిర్గరుత్మతః || 26 ||

360

అసాధ్వమన్యంత హృతౌకసోఽమరా
 ఘనచ్ఛదా భారత సర్వధిష్ణుపాః |
 తం మన్యమానో నిజవీర్యశంకితం
 యద్ధస్తముక్తో నృహరిం మహాసురః |
 పునస్తమాసజ్జత ఖడ్గచర్మణీ
 ప్రగృహ్య వేగేన జితశ్రమో మృధే || 27 ||

361

తం శ్యేనవేగం శతచంద్రవర్త్యభి -
 శ్చరంతమచ్ఛిద్రముపర్యధో హరిః |
 కృత్వాట్టహాసం ఖరముత్స్వనోల్బణం
 నిమీలితాక్షం జగృహే మహాజవః || 28 ||

362

విష్వక్స్ఫురంతం గ్రహణాతురం హరి -
 ర్వాలో యథాఽఽఖుం కులిశాక్షతత్వచం |
 ద్వార్యూర ఆపాత్య దదార లీలయా
 నఖైర్యథాహిం గరుడో మహావిషం || 29 ||

363

సంరంభదుష్ప్రేక్ష్యకరాలలోచనో
 వ్యాతాననాంతం విలిహన్ స్వజిహ్వయా |
 అస్యగ్లవాక్తారుణకేసరాననో
 యథాంత్రమాలీ ద్విపహత్యయా హరిః || 30 ||

364

నఖాంకురోత్పాటితహృత్సరోరుహం
 విస్సృజ్య తస్యానుచరానుదాయుధాన్ |
 అహాన్ సమంతాన్నఖశస్త్రపార్శ్వభి -
 ర్థోర్ధండయాథోఽనుపథాన్ సహస్రశః || 31 ||

365

సటావధూతా జలదాః పరాపతన్
 గ్రహశ్చ తద్వృష్టివిముష్టరోచిషః |
 అంభోధయః శ్వాసహతా విచుక్షుభు -
 ర్హిర్ద్వాదభీతా దిగిభా విచుక్తుశుః || 32 ||

366

ద్యౌస్తత్సతోత్తిష్టవిమానసంకులా
 ప్రోత్సర్పత క్షా చ పదాతిపీడితా |
 శైలాః సముత్పేతురముష్య రంహసా
 తత్తేజసా ఖం కకుభో న రేజిరే || 33 ||

367

తతః సభాయాముపవిష్టముత్తమే
 నృపాసనే సంభృతతేజసం విభుం |
 అలక్ష్మితద్వైరథమత్యమర్షణం
 ప్రచండవక్త్రం న బభాజ కశ్చన || 34 ||

368

నిశామ్య లోకత్రయమస్తకజ్వరం
 తమాదిదైత్యం హరిణా హతం మృధే |
 ప్రహర్షవేగోత్కలితాననా ముహుః
 ప్రసూనవర్ణైర్వృషుః సురస్త్రియః || 35 ||

369

తదా విమానావలిభిర్నభస్తలం
 దిదృక్షతాం సంకులమాస నాకినాం |

- సురానకా దుందుభయోఽథ జఘ్నిరే
గంధర్వముఖ్యా నన్యతుర్జగుః స్త్రీయః || 36 || 370
- తత్రోపవ్రజ్య విబుధా బ్రహ్మాంద్రగిరిశాదయః |
ఋషయః పితరః సిద్ధా విద్యాధరమహోరగాః || 37 || 371
- మనవః ప్రజానాం పతయో గంధర్వాప్సరచారణాః |
యక్షాః కింపురుషాస్తాత వేతాలాః సిద్ధకిన్నరాః || 38 || 372
- తే విష్ణుపార్షదాః సర్వే సునందకుముదాదయః |
మూర్ధ్ని బద్ధాంజలిపుటా ఆసీనం తీవ్రతేజసం |
ఈడిరే నరశార్దులం నాతిదూరచరాః పృథక్ || 39 || 373
- బ్రహ్మోవాచ
నతోఽస్మ్యనంతాయ దురంతశక్తయే
విచిత్రవీర్యాయ పవిత్రకర్మణే |
విశ్వస్య సర్గస్థితిసంయమాన్ గుణైః
స్వలీలయా సందధతేఽవ్యయాత్మనే || 40 || 374
- శ్రీరుద్ర ఉవాచ
కోపకాలో యుగాంతస్తే హతోఽయమసురోఽల్పకః |
తత్సుతం పాహ్యుపసృతం భక్తం తే భక్తవత్సల || 41 || 375
- ఇంద్ర ఉవాచ
ప్రత్యానీతాః పరమ భవతా త్రాయతా నః స్వభాగా
దైత్యాక్రాంతం హృదయకమలం త్వద్వహం ప్రత్యబోధి |
కాలగ్రస్తం కియదిదమహో నాథ శుశ్రూషతాం తే
ముక్తిస్తేషాం న హి బహుమతా నారసింహపరైః కిం || 42 || 376

ఋషయః ఊచుః

త్వం నస్తపః పరమమాత్థ యదాత్మతేజో
యేనేదమాదిపురుషాత్మగతం ససర్జ |
తద్విప్రులుప్తమమునాద్య శరణ్యపాల
రక్షాగృహీతవపుషా పునరన్వమంస్థాః || 43 ||

377

పితర ఊచుః

శ్రాద్ధాని నోఽధిబుభుజే ప్రసభం తనూజై -
ర్దత్తాని తీర్థసమయేఽప్యపిబత్ తిలాంబు |
తస్యోదరాన్నఖవిదీర్ణవపాద్య ఆర్చ్చ -
త్తస్మై నమో నృహరయేఽఖిలధర్మగోష్ఠే || 44 ||

378

సిద్ధా ఊచుః

యో నో గతిం యోగసిద్ధామసాధు -
రహర్షీద్ యోగతపోబలేన |
నానాదర్పం తం నఖైర్నిర్దదార
తస్మై తుభ్యం ప్రణతాః స్మృ నృసింహ || 45 ||

379

విద్యాధరా ఊచుః

విద్యాం పృథగ్గారణయానురాధ్ధాం
న్యషేధదజ్ఞో బలవీర్యదృప్తః |
స యేన సంఖ్యే పశువద్ధతస్తం
మాయానృసింహం ప్రణతాః స్మ నిత్యం || 46 ||

380

నాగా ఊచుః

యేన పాపేన రత్నాని స్త్రీరత్నాని హృతాని నః |
తద్వక్షఃపాటనేనాసాం దత్తానంద నమోఽస్తు తే || 47 ||

381

మనవ ఊచుః

మనవో వయం తవ నిదేశకారిణో

దితిజేన దేవ పరిభూతసేతవః ।

భవతా ఖిలః స ఉపసంహృతః ప్రభో

కరవామ తే కిమనుశాధి కింకరాన్ ॥ 48 ॥

382

ప్రజాపతయ ఊచుః

ప్రజేశా వయం తే పరేశాభిసృష్టా

న యేన ప్రజా వై సృజామో నిషిద్ధాః ।

స ఏష త్వయా భిన్నవక్షా ను శేతే

జగన్మంగలం సత్త్వమూర్తేఽవతారః ॥ 49 ॥

383

గంధర్వా ఊచుః

వయం విభో తే నటనాట్యగాయకా

యేనాత్మసాద్వీర్యబలౌజసా కృతాః ।

స ఏష నీతో భవతా దశామిమాం

కిముత్పథస్థః కుశలాయ కల్పతే ॥ 50 ॥

384

చారణా ఊచుః

హరే తవాంఘ్రిపంకజం భవాపవర్గమాశ్రితాః ।

యదేష సాధుహృచ్చయస్త్వయాసురః సమాపితః ॥ 51 ॥

385

యక్షా ఊచుః

వయమనుచరముఖ్యాః కర్మభిస్తే మనోజ్ఞై -

స్త ఇహ దితిసుతేన ప్రాపితా వాహకత్వం ।

స తు జనపరితాపం తత్కృతం జానతా తే

నరహర ఉపనీతః పంచతాం పంచవింశ ॥ 52 ॥

386

కింపురుషా ఊచుః

వయం కింపురుషాస్త్యం తు మహాపురుష ఈశ్వరః |
అయం కుపురుషో నష్టో ధిక్కృతః సాధుభిర్యదా || 53 ||

387

వైతాలికా ఊచుః

సభాసు సత్రేషు తవామలం యశో
గీత్వా సపర్యాం మహతీం లభామహే |
యస్తాం వ్యనైషీద్ భృశమేష దుర్జనో
దిష్ట్యా హతస్తే భగవన్ యథాఽఽమయః || 54 ||

388

కిన్నరా ఊచుః

వయమీశ కిన్నరగణాస్తవానుగా
దితిజేన విష్ణిమమునాను కారితాః |
భవతా హరే స వృజినోఽవసాదితో
నరసింహ నాథ విభవాయ నో భవ || 55 ||

389

విష్ణుపార్షదా ఊచుః

అద్యైతద్ధరినరరూపమద్భుతం తే
దృష్టం నః శరణద సర్వలోకశర్మ |
సోఽయం తే విధికర ఈశ విప్రశప్త -
స్తస్యేదం నిధనమనుగ్రహాయ విద్యుః || 56 ||

390

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదానుచరితే దైత్యరాజవధే
నరసింహస్తవో నామ అష్టమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

ఏవం సురాదయః సర్వే బ్రహ్మరుద్రపురఃసరాః ।

నోపైతుమశక్యం మన్యుసంరంభం సుదురాసదం ॥ 1 ॥

391

సాక్షాచ్ఛ్రీః ప్రేషితా దేవైర్దృష్ట్వా తన్మహాదద్భుతం ।

అదృష్టాశ్రుతపూర్వత్వాత్ సా నోపేయాయ శంకితా ॥ 2 ॥

392

ప్రహ్లాదం ప్రేషయామాస బ్రహ్మవస్థితమంతికే ।

తాత ప్రశమయోపేహి స్వపిత్రే కుపితం ప్రభుం ॥ 3 ॥

393

తథేతి శనకై రాజన్ మహాభాగవతోఽర్భకః ।

ఉపేత్య భువి కాయేన ననామ విధృతాంజలిః ॥ 4 ॥

394

స్వపాదమూలే పతితం తమర్భకం

విలోక్య దేవః కృపయా పరిప్లుతః ।

ఉత్థాప్య తచ్ఛీర్ష్ణదధాత్ కరాంబుజం

కాలాహవిత్రస్తధియాం కృతాభయం ॥ 5 ॥

395

స తత్కరస్పర్శధుతాఖిలాశుభః

సపద్యభివ్యక్తపరాత్మదర్శనః ।

తత్పాదపద్మం హృది నిర్వృతో దధౌ

హృష్యత్తనుః క్లిన్నహృదశ్రులోచనః || 6 ||

396

అస్తౌషీద్ధరిమేకాగ్రమనసా సుసమాహితః |

ప్రేమగద్గదయా వాచా తన్వ్యస్తహృదయేక్షణః || 7 ||

397

ప్రహ్లాద ఉవాచ

బ్రహ్మాదయః సురగణా మునయోఽథ సిద్ధాః

సత్త్వైకతానమతయో వచసాం ప్రవాహైః |

నారాధితుం పురుగుణైరధునాపి పిప్రుః

కిం తోష్టమర్హతి స మే హరిరుగ్రజాతేః || 8 ||

398

మన్యే ధనాభిజనరూపతపఃశ్రుతౌజః

తేజఃప్రభావబలపౌరుషబుద్ధియోగాః |

నారాధనాయ హి భవంతి పరస్య పుంసో

భక్త్యా తుతోష భగవాన్ గజయాథపాయ || 9 ||

399

విప్రాద్ ద్విషడ్గుణయుతాదరవిందనాభ -

పాదారవిందవిముఖాచ్ఛపచం వరిష్ఠం |

మన్యే తదర్పితమనోవచనేహితార్థ -

ప్రాణం పునాతి స కులం న తు భూరిమానః || 10 ||

400

నైవాత్మనః ప్రభురయం నిజలాభపూర్ణో

మానం జనాదవిదుషః కరుణో వృణీతే |

యద్ యజ్ఞనో భగవతే విదధీత మానం

తచ్ఛాత్మనే ప్రతిముఖస్య యథా ముఖశ్రీః || 11 ||

401

తస్మాదహం విగతవిక్లవ ఈశ్వరస్య

సర్వాత్మనా మహి గృణామి యథా మనీషం |

నీచోఽజయా గుణవిసర్గమనుప్రవిష్టః
పూయేత యేన హి పుమాననువర్ణితేన || 12 ||

402

సర్వే హ్యమీ విధికరాస్తవ సత్త్వధామ్నో
బ్రహ్మదయో వయమివేశ న చోద్విజంతః |
క్షీమాయ భూతయ ఉతాత్మసుఖాయ చాస్య
విక్రీడితం భగవతో రుచిరావతారైః || 13 ||

403

తద్ యచ్ఛ మన్యుమసురశ్చ హతస్త్వయాద్య
మోదేత సాధురపి వృశ్చికసర్పహత్యా |
లోకాశ్చ నిర్వృతిమితాః ప్రతియంతి సర్వే
రూపం నృసింహ విభయాయ జనాః స్మరంతి || 14 ||

404

నాహం బిభేమ్యజిత తేఽతిభయానకాస్య -
జిహ్వార్కనేత్రభ్రుకుటీరభసోగ్రదంష్ట్రాత్ |
ఆంత్రస్తజఃక్షతజకేసరశంకుకర్ణా -
న్విర్వాదభీతదిగిభాదరిభిన్నఖాగ్రాత్ || 15 ||

405

తస్తోఽస్మహం కృపణవత్సల దుఃసహోగ్ర -
సంసారచక్రకదనాద్ధృసతాం ప్రణీతః |
బద్ధః స్వకర్మభిరుశత్తమ తేఽంఘ్రిమూలం
ప్రీతోపవర్గశరణం హ్వయసే కదా ను || 16 ||

406

యస్మాత్ప్రియాప్రియవియోగసయోగజన్మ -
శోకాగ్నినా సకలయోనిషు దహ్యామానః |
దుఃఖౌషధం తదపి దుఃఖమతద్ధియాహం
భూమన్ భ్రమామి వద మే తవ దాస్యయోగం || 17 ||

407

సోఽహం ప్రియస్య సుహృదః పరదేవతాయా
 లీలాకథాస్తవ నృసింహ విరించగీతాః |
 అంజస్తీతర్మ్యనుగృణన్ గుణవిప్రముక్తో
 దుర్గాణి తే పదయుగాలయహంససంగః || 18 ||

408

బాలస్య నేహ శరణం పితరౌ నృసింహ
 నార్తస్య చాగదముదన్వతి మజ్జతో నౌః |
 తప్తస్య తత్ప్రతివిధిర్య ఇహంజసేష్ట -
 స్తావద్విభో తనుభృతాం త్వదుపేక్షితానాం || 19 ||

409

యస్మిన్ యతో యర్హి యేన చ యస్య యస్మా -
 ద్యస్తై యథా యదుత యస్త్యపరః పరో వా |
 భావః కరోతి వికరోతి పృథక్స్వభావః
 సంచోదితస్తదఖిలం భవతః స్వరూపం || 20 ||

410

మాయా మనః సృజతి కర్మమయం బలీయః
 కాలేన చోదితగుణానుమతేన పుంసః |
 ఛందోమయం యదజయార్హితపోడశారం
 సంసారచక్రమజ కోఽతితరేత్త్వదన్యః || 21 ||

411

స త్వం హి నిత్యవిజితాత్మగుణః స్వధామ్నా
 కాలో వశీకృతవిస్మయవిసర్గశక్తిః |
 చక్రే విస్మయమజయేశ్వర పోడశారే
 నిష్పీడ్యమానముపకర్ష విభో ప్రపన్నం || 22 ||

412

దృష్టా మయా దివి విభోఽఖిలధిష్ణపానా -
 మాయుః శ్రియో విభవ ఇచ్ఛతి యాన్ జనోఽయం |
 యేఽస్మత్ప్రీతుః కుపితహాసవిజృంభితభ్రూ -
 విస్ఫూర్జితేన లులితాః స తు తే నిరస్తః || 23 ||

413

తస్మాదమూస్తనుభృతామహమాశిషో జ్ఞ
ఆయుః శ్రియం విభవమైంద్రియమావిరించ్యాత్ |
నేచ్ఛామి తే విలులితానురువిక్రమేణ
కాలాత్మనోపనయ మాం నిజభృత్యపార్శ్వం || 24 ||

414

కుత్రాశిషః శ్రుతిసుఖా మృగతృష్ణిరూపాః
క్షేదం కలేవరమశేషరుజాం విరోహాః |
నిర్విద్యతే న తు జనో యదపీతి విద్వాన్
కామానలం మధులవైః శమయన్ దురాహైః || 25 ||

415

క్వాహం రజఃప్రభవ ఈశ తమోఽధికేఽస్మిన్
జాతః సురేతరకులే క్వ తవానుకంపా |
న బ్రహ్మణో న తు భవస్య న వై రమాయా
యన్మేఽర్పితః శిరసి పద్మకరః ప్రసాదః || 26 ||

416

నైషా పరావరమతిర్భవతో నను స్యా -
జ్ఞంతోర్యథాఽఽత్మసుహృదో జగతస్తథాపి |
సంసేవయా సురతరోరివ తే ప్రసాదః
సేవానురూపముదయో న పరావరత్వం || 27 ||

417

ఏవం జనం నిపతితం ప్రభవాహికూపే
కామాభికామమను యః ప్రపతన్ ప్రసంగాత్ |
కృత్వాఽఽత్మసాత్సురర్షిణా భగవన్ గృహీతః
సోఽహం కథం ను విస్మజే తవ భృత్యసేవాం || 28 ||

418

మత్ప్రాణరక్షణమనంత పితుర్వధశ్చ
మన్యే స్వభృత్యఋషివాక్యమృతం విధాతుం |
ఖడ్గం ప్రగృహ్య యదవోచదసద్విధిత్సు -
స్తామీశ్వరో మదపరోఽవతు కం హరామి || 29 ||

419

ఏకస్త్యమేవ జగదేతమముష్య యత్త్వ -
 మాద్యంతయోః పృథగవస్యసి మధ్యతశ్చ |
 సృష్ట్యా గుణవ్యతికరం నిజమాయయేదం
 నానేవ తైరవసితస్తదనుప్రవిష్టః || 30 ||

420

త్వం వా ఇదం సదసదీశ భవాంస్తతోఽన్యో
 మాయా యదాత్మపరబుద్ధిరియం హ్యపార్థా |
 యద్యస్య జన్మ నిధనం స్థితిరీక్షణం చ
 తద్వై తదేవ వసుకాలవదష్టితర్హ్యో || 31 ||

421

న్యస్యేదమాత్మని జగద్వలయాంబుమధ్యే
 శేషేఽత్మనా నిజసుఖానుభవో నిరీహః |
 యోగేన మేలితదృగాత్మనిపీతనిద్ర -
 స్తుర్యే స్థితో న తు తమో న గుణాంశ్చ యుంక్షే || 32 ||

422

తస్యైవ తే వపురిదం నిజకాలశక్త్యా
 సంచోదితప్రకృతిధర్మణ ఆత్మగూఢం |
 అంభస్యనంతశయనాద్విరమత్సమాధే -
 ర్నాభేరభూత్స్వకణికావటవన్మహాబ్జం || 33 ||

423

తత్సంభవః కవిరతోఽన్యదపశ్యమాన -
 స్త్వాం బీజమాత్మని తతం స్వబహిర్విచింత్య |
 నావిందదబ్ధశతమప్పు నిమజ్జమానో
 జాతేఽంకురే కథము హోపలభేత బీజం || 34 ||

424

స త్వాత్మయోనిరతివిస్మిత ఆశ్రితోఽబ్జం
 కాలేన తీవ్రతపసా పరిశుద్ధభావః |
 త్వామాత్మనీశ భువి గంధమివాతిసూక్ష్మం
 భూతేంద్రియాశయమయే వితతం దదర్శ || 35 ||

425

ఏవం సహస్రవదనాంఘ్రిశిరఃకరోరు -

నాసాస్యకర్ణనయనాభరణాయుధాఢ్యం
మాయామయం సదుపలక్షితసన్నివేశం
దృష్ట్వా మహాపురుషమాప ముదం విరించః || 36 ||

426

తస్మై భవాన్ హయశిరస్తనువం హి బిభ్రద్ -

వేదద్రుహవతిబలౌ మధుక్షేటభాఖ్యౌ |
హత్వాఽఽనయచ్ఛృతిగణాంస్తు రజస్తమశ్చ
సత్త్వం తవ ప్రియతమాం తనుమామనంతి || 37 ||

427

ఇత్థం నృతిర్యగృషిదేవరుషావతారై -

ర్లోకాన్ విభావయసి హంసి జగత్ప్రతీపాన్ |
ధర్మం మహాపురుష పాసి యుగానువృత్తం
ఛన్నః కలౌ యదభవస్త్రియుగోఽథ స త్వం || 38 ||

428

నైతన్మనస్తవ కథాసు వికుంఠనాథ

సంప్రీయతే దురితదుష్టమసాధు తీవ్రం |
కామాతురం హర్షశోకభయైషణార్తం
తస్మిన్ కథం తవ గతిం విమృశామి దీనః || 39 ||

429

జిహ్వాకతోఽచ్యుత వికర్షతి మావిత్సృష్టా

శిశ్నోఽన్యతస్త్వగుదరం శ్రవణం కుతశ్చిత్ |
ఘ్రాణోఽన్యతశ్చపలదృక్ క్వ చ కర్మశక్తి -
ర్బహ్వః సపత్న్య ఇవ గేహపతిం లునంతి || 40 ||

430

ఏవం స్వకర్మపతితం భవవైతరణ్యా -

మన్యోన్యజన్మమరణాశనభీతభీతం |
పశ్యన్ జనం స్వపరవిగ్రహవైరమైత్రం
హంతేతి పారచర పీపృహి మూఢమద్య || 41 ||

431

కో న్వత్ర తేఽఖిలగురో భగవన్ ప్రయాస
 ఉత్తారణేఽస్య భవసంభవలోపహేతోః |
 మూఢేషు వై మహదనుగ్రహ ఆర్తబంధో
 కిం తేన తే ప్రియజనాననుసేవతాం నః || 42 ||

432

నైవోద్విజే పర దురత్యయవైతరణ్యా -
 స్త్వద్వీర్యగాయనమహామృతమగ్నచిత్తః |
 శోచే తతో విముఖచేతస ఇంద్రియార్థ -
 మాయాసుఖాయ భరముద్వహతో విమూఢాన్ || 43 ||

433

ప్రాయేణ దేవ మునయః స్వవిముక్తికామాః
 మౌనం చరంతి విజనే న పరార్థనిష్ఠాః |
 నైతాన్విహాయ కృపణాన్విముముక్ష ఏకో
 నాన్యం త్వదస్య శరణం భ్రమతోఽనుపశ్యే || 44 ||

434

యన్మైథునాదిగృహమేధిసుఖం హి తుచ్ఛం
 కంఠాయనేన కరయోరివ దుఃఖదుఃఖం |
 తృప్యంతి నేహ కృపణా బహుదుఃఖభాజః
 కంఠాతివన్మనసిజం విషహేత ధీరః || 45 ||

435

మౌనవ్రతశ్రుతతపోఽధ్యయనస్వధర్మ -
 వ్యాఖ్యారహోజపసమాధయ ఆపవర్గాః |
 ప్రాయః పరం పురుష తే త్వజితేంద్రియాణాం
 వార్తా భవంతుత న వాత్ర తు దాంభికానాం || 46 ||

436

రూపే ఇమే సదసతీ తవ వేదసృష్టే
 బీజాంకురావివ న చాన్యదరూపకస్య |
 యుక్తాః సమక్షముభయత్ర విచిన్వతే త్వాం
 యోగేన వహ్నిమివ దారుషు నాన్యతః స్యాత్ || 47 ||

437

త్వం వాయురగ్నిరవనిర్వియదంబుమాత్రాః
 ప్రాణేంద్రియాణి హృదయం చిదనుగ్రహశ్చ |
 సర్వం త్వమేవ సగుణో విగుణశ్చ భూమన్
 నాన్యత్త్వదస్త్వపి మనోవచసా నిరుక్తం || 48 ||

438

నైతే గుణా న గుణినో మహదాదయో యే
 సర్వే మనః ప్రభృతయః సహదేవమర్త్యాః |
 ఆద్యంతవంత ఉరుగాయ విదంతి హి త్వా -
 మేవం విమృశ్య సుధియో విరమంతి శబ్దాత్ || 49 ||

439

తత్ తేర్హత్తమ నమః స్తుతికర్మపూజాః
 కర్మ స్మృతిశ్చరణయోః శ్రవణం కథాయాం |
 సంసేవయా త్వయి వినేతి షడంగయా కిం
 భక్తిం జనః పరమహంసగతౌ లభేత || 50 ||

440

నారద ఉవాచ
 ఏతావద్వర్ణితగుణో భక్త్యా భక్తేన నిర్గుణః |
 ప్రహ్లాదం ప్రణతం ప్రీతో యతమన్యురభాషత || 51 ||

441

శ్రీభగవానువాచ
 ప్రహ్లాద భద్ర భద్రం తే ప్రీతోఽహం తేఽసురోత్తమ |
 వరం వృణీష్వాభిమతం కామపూరోఽస్మ్యహం నృణాం || 52 ||

442

మామప్రీణత ఆయుష్మన్ దర్శనం దుర్లభం హి మే |
 దృష్ట్వా మాం న పునర్జన్తురాత్మానం తప్తమర్హతి || 53 ||

443

ప్రీణంతి హ్యథ మాం ధీరాః సర్వభావేన సాధవః |
 శ్రేయస్కామా మహాభాగ సర్వాసామాశిషాం పతిం || 54 ||

444

ఏవం ప్రలోభ్యమానోఽపి వరైర్లోకప్రలోభనైః |
ఏకాంతిత్వాద్భగవతి నైచ్చత్తానసురోత్తమః || 55 ||

445

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదచరితే భగవత్స్తవో
నామ నవమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

భక్తియోగస్య తత్ సర్వమంతరాయతయార్భకః ।
మన్యమానో హృషీకేశం స్మయమాన ఉవాచ హ ॥ 1 ॥

446

ప్రహ్లాద ఉవాచ

మా మాం ప్రలోభయోత్పత్త్యాఽఽసక్తంకామేషు తైర్వరైః ।
తత్సంగభీతో నిర్విణ్ణో ముముక్షుస్తాముపాశ్రితః ॥ 2 ॥

447

భృత్యలక్షణజిజ్ఞాసుర్భక్తం కామేష్వచోదయత్ ।
భవాన్ సంసారబీజేషు హృదయగ్రంథిషు ప్రభో ॥ 3 ॥

448

నాన్యథా తేఽఖిలగురో ఘటేత కరుణాత్మనః ।
యస్త ఆశిష ఆశాస్తే న స భృత్యః స వై వణిక్ ॥ 4 ॥

449

ఆశాసానో న వై భృత్యః స్వామిన్యాశిష ఆత్మనః ।
న స్వామీ భృత్యతః స్వామ్యమిచ్ఛన్ యో రాతి చాశిషః ॥ 5 ॥

450

అహం త్వకామస్తద్భక్తస్త్యం చ స్వామ్యనపాశ్రయః ।
నాన్యథేహవయోరర్థో రాజసేవకయోరివ ॥ 6 ॥

451

యది రాసీశ మే కామాన్ వరాంస్త్యం వరదర్షభ ।
కామానాం హృద్యసంరోహం భవతస్తు వృణే వరం ॥ 7 ॥

452

ఇంద్రియాణి మనః ప్రాణ ఆత్మా ధర్మో ధృతిర్మతిః |
ప్రీః శ్రీస్తేజః స్మృతిః సత్యం యస్య నశ్యంతి జన్మనా || 8 ||

453

విముంచతి యదా కామాన్ మానవో మనసి స్థితాన్ |
తర్హ్యేవ పుండరీకాక్ష భగవత్త్వాయ కల్పతే || 9 ||

454

ఓం నమో భగవతే తుభ్యం పురుషాయ మహాత్మనే |
హరయేఽద్భుతసింహాయ బ్రహ్మణే పరమాత్మనే || 10 ||

455

నృసింహ ఉవాచ
నైకాంతినో మే మయి జాత్విహాశిష
ఆశాసతేఽముత్ర చ యే భవద్విధాః |
అథాపి మన్వంతరమేతదత్ర
దైత్యశ్వరాణామనుభుంక్ష్వ భోగాన్ || 11 ||

456

కథా మదీయా జషమాణః ప్రియాస్త్య -
మావేశ్య మామాత్మని సంతమేకం |
సర్వేషు భూతేష్వధియజ్ఞమీశం
యజస్య యోగేన చ కర్మ హిన్వన్ || 12 ||

457

భోగేన పుణ్యం కుశలేన పాపం
కలేవరం కాలజవేన హిత్వా |
కీర్తిం విశుద్ధాం సురలోకగీతాం
వితాయ మామేష్యసి ముక్తబంధః || 13 ||

458

య ఏతత్ కీర్తయేన్మహ్యం త్వయా గీతమిదం నరః |
త్వాం చ మాం చ స్మరన్ కాలే కర్మబంధాత్ప్రముచ్యతే || 14 ||

459

ప్రహ్లాద ఉవాచ

వరం వరయ ఏతత్ తే వరదేశాన్మహేశ్వర ।

యదనిందత్ పితా మే త్వామవిద్వాంస్తేజ ఐశ్వరం ॥ 15 ॥

460

విద్ధామర్షాశయః సాక్షాత్ సర్వలోకగురుం ప్రభుం ।

భ్రాతృహతి మృషాదృష్టిస్త్వద్భక్తే మయి చాఘవాన్ ॥ 16 ॥

461

తస్మాత్పితా మే పూయేత దురంతాద్దుస్తరాదఘాత్ ।

పూతస్తేఽపాంగసందృష్టస్తదా కృపణవత్సల ॥ 17 ॥

462

శ్రీభగవానువాచ

త్రిసప్తభిః పితా పూతః పితృభిః సహ తేఽనఘ ।

యత్సాధోఽస్య గృహే జాతో భవాన్ వై కులపావనః ॥ 18 ॥

463

యత్ర యత్ర చ మద్భక్తాః ప్రశాంతాః సమదర్శినః ।

సాధవః సముదాచారాస్తే పూయంత్యపి కీకటాః ॥ 19 ॥

464

సర్వాత్మనా న హింసంతి భూతగ్రామేషు కించన ।

ఉచ్ఛావచేషు దైత్యేంద్ర మద్భావేన గతస్పృహః ॥ 20 ॥

465

భవంతి పురుషా లోకే మద్భక్తాస్త్యామనువ్రతాః ।

భవాన్ మే ఖలు భక్తానాం సర్వేషాం ప్రతిరూపధృక్ ॥ 21 ॥

466

కురు త్వం ప్రేతకృత్యాణి పితుః పూతస్య సర్వశః ।

మదంగస్పర్శనేనాంగ లోకాన్ యాస్యతి సుప్రజాః ॥ 22 ॥

467

పితృం చ స్థానమాతిష్ఠ యథోక్తం బ్రహ్మవాదిభిః ।

మయ్యావేశ్య మనస్తాత కురు కర్మాణి మత్సరః ॥ 23 ॥

468

నారద ఉవాచ

ప్రహ్లాదోఽపి తథా చక్రే పితుర్యత్సాంపరాయికం ।
యథాఽఽహ భగవాన్ రాజన్నభిషిక్తో ద్విజోత్తమైః ॥ 24 ॥

469

ప్రసాదసుముఖం దృష్ట్వా బ్రహ్మ నరహరిం హరిం ।
స్తుత్వా వాగ్భిః పవిత్రాభిః ప్రాహ దేవాదిభిర్వృతః ॥ 25 ॥

470

బ్రహ్మోవాచ

దేవదేవాఖిలాధ్యక్ష భూతభావన పూర్వజ ।
దిష్ట్వా తే నిహతః పాపా లోకసంతాపనోఽసురః ॥ 26 ॥

471

యోఽసౌ లబ్ధవరో మత్తో న వధ్యో మమ సృష్టిభిః ।
తపోయోగబలోన్నద్ధః సమస్తనిగమానహన్ ॥ 27 ॥

472

దిష్ట్వాస్య తనయః సాధుర్మహాభాగవతోఽర్భకః ।
త్వయా విమోచితో మృత్యోర్దిష్ట్వా త్వాం సమితోఽధునా ॥ 28 ॥

473

ఏతద్ వపుస్తే భగవన్ ధ్యాయతః ప్రయతాత్మనః ।
సర్వతో గోప్త సంత్రాసాన్మృత్యోరపి జిఘాంసతః ॥ 29 ॥

474

నృసింహ ఉవాచ

మైవం వరోఽసురాణాం తే ప్రదేయః పద్మసంభవ ।
వరః క్రూరనిసర్గాణామహీనామమృతం యథా ॥ 30 ॥

475

నారద ఉవాచ

ఇత్కుక్త్వా భగవాన్ రాజంస్తత్రైవాంతర్దధే హరిః ।
అదృశ్యః సర్వభూతానాం పూజితః పరమేష్ఠినా ॥ 31 ॥

476

తతః సంపూజ్య శిరసా వవందే పరమేష్ఠినం ।
భవం ప్రజాపతీన్ దేవాన్ ప్రహ్లాదో భగవత్కలాః ॥ 32 ॥

477

- తతః కావ్యాదిభిః సార్థం మునిభిః కమలాసనః |
దైత్యానాం దానవానాం చ ప్రహ్లాదమకరోత్పతిం || 33 || 478
- ప్రతినంద్య తతో దేవాః ప్రయుజ్య పరమాశిషః |
స్వధామాని యయూ రాజన్ బ్రహ్మద్యాః ప్రతిపూజితాః || 34 || 479
- ఏవం తౌ పార్షదౌ విష్ణోః పుత్రత్వం ప్రాపితౌ దితేః |
హృది స్థితేన హరిణా వైరభావేన తౌ హతౌ || 35 || 480
- పునశ్చ విప్రశాపేన రాక్షసౌ తౌ బభూవతుః |
కుంభకర్ణదశగ్రీవౌ హతౌ తౌ రామవిక్రమైః || 36 || 481
- శయానౌ యుధి నిర్భిన్నహృదయౌ రామసాయకైః |
తచ్ఛితౌ జహతుర్దేహం యథా ప్రాక్తనజన్మని || 37 || 482
- తావిహాథ పునర్జాతౌ శిశుపాలకరూషజౌ |
హరౌ వైరానుబంధేన పశ్యతస్తే సమీయతుః || 38 || 483
- ఏనః పూర్వకృతం యత్తద్రాజానః కృష్ణవైరిణః |
జహుస్త్యంతే తదాత్మానః కీటః పేశస్మతో యథా || 39 || 484
- యథా యథా భగవతో భక్త్యా పరమయాభిదా |
నృపాశ్చైద్యాదయః సాత్మ్యం హరేస్తచ్చింతయా యయుః || 40 || 485
- ఆఖ్యాతం సర్వమేతత్తే యన్మాం త్వం పరిపృష్టవాన్ |
దమఘోషసుతాదీనాం హరేః సాత్మ్యమపి ద్విషాం || 41 || 486
- ఏషా బ్రహ్మణ్యదేవస్య కృష్ణస్య చ మహాత్మనః |
అవతారకథా పుణ్యా వధో యత్రాదిదైత్యయోః || 42 || 487

ప్రహ్లాదస్యానుచరితం మహాభాగవతస్య చ |
భక్తిర్జ్ఞానం విరక్తిశ్చ యాథాత్మ్యం చాస్య వై హరేః || 43 || 488

సర్గస్థిత్యప్యయేశస్య గుణకర్మానువర్ణనం |
పరావరేషాం స్థానానాం కాలేన వ్యత్యయో మహాన్ || 44 || 489

ధర్మో భాగవతానాం చ భగవాన్ యేన గమ్యతే |
ఆఖ్యానేఽస్మిన్ సమామ్నాతమాధ్యాత్మికమశేషతః || 45 || 490

య ఏతత్ పుణ్యమాఖ్యానం విష్ణోర్వీర్యోపబృంహితం |
కీర్తయేచ్ఛద్ధయా శ్రుత్వా కర్మపాశైర్విముచ్యతే || 46 || 491

ఏతద్య ఆదిపురుషస్య మృగేంద్రలీలాం
దైత్యేంద్రయాధపవధం ప్రయతః పరేత |
దైత్యాత్మజస్య చ సతాం ప్రవరస్య పుణ్యం
శ్రుత్వానుభావమకుతోభయమేతి లోకం || 47 || 492

యూయం నృలోకే బత భూరిభాగా
లోకం పునానా మునయోఽభియంతి |
యేషాం గృహానావసతీతి సాక్షా -
ధూధం పరం బ్రహ్మ మనుష్యలింగం || 48 || 493

స వా అయం బ్రహ్మ మహద్విమృగ్య -
క్షైవల్యనిర్వాణసుఖానుభూతిః |
ప్రియః సుహృద్వః ఖలు మాతులేయ
ఆత్మార్హణీయో విధిక్యధురుశ్చ || 49 || 494

న యస్య సాక్షాద్భవపద్మజాదిభీ
రూపం ధియా వస్తుతయోపవర్ణితం |

మానేన భక్త్యోపశమేన పూజితః

ప్రసీదతామేష స సాత్వతాం పతిః || 50 ||

495

స ఏష భగవాన్ రాజన్ వ్యతనోద్విహతం యశః |

పురా రుద్రస్య దేవస్య మయేనానంతమాయినా || 51 ||

496

రాజోవాచ

కస్మిన్ కర్మణి దేవస్య మయోఽహంజగదీశితుః |

యథా చోపచితా కీర్తిః కృష్ణేనానేన కథ్యతాం || 52 ||

497

నారద ఉవాచ

నిర్జితా అసురా దేవైర్యుధ్యనేనోపబృంహితైః |

మాయినాం పరమాచార్యం మయం శరణమాయయుః || 53 ||

498

స నిర్మాయ పురస్తిస్తో హైమిరౌప్యాయసీర్విభుః |

దుర్లక్ష్యాపాయసంయోగా దుర్వితర్యపరిచ్ఛదాః || 54 ||

499

తాభిస్తేఽసురసేనాన్యో లోకాంస్త్రీన్ సేశ్వరాన్న్మప |

స్మరంతో నాశయాంచక్రుః పూర్వవైరమలక్షితాః || 55 ||

500

తతస్తే సేశ్వరా లోకా ఉపాసాద్యేశ్వరం విభో |

త్రాహి నస్తావకాన్ దేవ వినష్టాంస్త్రీపురాలయైః || 56 ||

501

అథానుగృహ్య భగవాన్మా బైష్టేతి సురాన్ విభుః |

శరం ధనుషి సంధాయ పురేష్వస్త్రం వ్యముంచత || 57 ||

502

తతోఽగ్నివర్ణా ఇషవ ఉత్పేతుః సూర్యమండలాత్ |

యథా మయూఖసందోహా నాదృశ్యంత పురో యతః || 58 ||

503

తైః స్పృష్టా వ్యసవః సర్వే నిపేతుః స్మ పురౌకసః |

తానానీయ మహాయోగీ మయః కూపరసేఽక్షిపత్ || 59 ||

504

- సిద్ధామృతరసస్పృష్టా వజ్రసారా మహాజనః |
ఉత్తస్థుర్మేఘదలనా వైద్యుతా ఇవ వహ్నయః || 60 || 505
- విలోక్య భగ్నసంకల్పం విమనస్కం వృషధ్వజం |
తదాయం భగవాన్ విష్ణుస్తత్రోపాయమకల్పయత్ || 61 || 506
- వత్స ఆసీత్తదా బ్రహ్మ స్వయం విష్ణురయం హి గౌః |
ప్రవిశ్య త్రిపురం కాలే రసకూపామృతం పపౌ || 62 || 507
- తేఽసురా హ్యపి పశ్యంతో న న్యషేధన్ విమోహితాః |
తద్విజ్ఞాయ మహాయోగీ రసపాలానిదం జగౌ || 63 || 508
- స్వయం విశోకః శోకార్తాన్ స్మరన్ దైవగతిం చ తాం |
దేవోఽసురో నరోఽన్యో వా నేశ్వరోఽస్తీహ కశ్చన || 64 || 509
- ఆత్మనోఽన్యస్య వా దిష్టం దైవేనాపోహితుం ద్వయోః |
అథాసౌ శక్తిభిః స్వాభిః శంభోః ప్రాధనికం వ్యధాత్ || 65 || 510
- ధర్మజ్ఞానవిరక్త్యధ్ధితపోవిద్యాక్రియాదిభిః |
రథం సూతం ధ్వజం వాహాన్ ధనుర్వర్మశరాది యత్ || 66 || 511
- సన్నద్ధో రథమాస్థాయ శరం ధనురుపాదదే |
శరం ధనుషి సంధాయ ముహూర్తేఽభిజిత్తీశ్వరః || 67 || 512
- దదాహ తేన దుర్భేద్యా హరోఽథ త్రిపురో నృప |
దివి దుందుభయో నేదుర్విమానశతసంకులాః || 68 || 513
- దేవర్షిపితృసిద్ధేశా జయేతి కుసుమోత్కరైః |
అవాకిరన్ జగుర్హృష్టా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః || 69 || 514
- ఏవం దగ్ధ్యా పురస్తిస్తో భగవాన్ పురహా నృప |
బ్రహ్మాదిభిః స్తూయమానః స్వధామ ప్రత్యపద్యత || 70 || 515

ఏవం విధాన్యస్య హరేః స్వమాయయా

విడంబమానస్య నృలోకమాత్మనః |

వీర్యాణి గీతాన్యృషిభిర్జగద్గురో -

ర్లోకాన్ పునానాన్యపరం వదామి కిం || 71 ||

516

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

సప్తమస్కంధే యుధిష్ఠిరనారదసంవాదే త్రిపురవిజయో

నామ దశమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

శ్రుత్వేహితం సాధుసభాసభాజితం

మహత్తమగ్రణ్య ఉరుక్రమాత్మనః ।

యుధిష్ఠిరో దైత్యపతేర్ముదా యుతః

పప్రచ్ఛ భూయస్తనయం స్వయంభువః ॥ 1 ॥

517

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛామి నృణాం ధర్మం సనాతనం ।

వర్ణాశ్రమాచారయుతం యత్ పుమాన్ విందతే పరం ॥ 2 ॥

518

భవాన్ ప్రజాపతేః సాక్షాదాత్మజః పరమేష్ఠినః ।

సుతానాం సమ్మతో బ్రహ్మాంస్తపోయోగసమాధిభిః ॥ 3 ॥

519

నారాయణపరా విప్రా ధర్మం గుహ్యం పరం విదుః ।

కరుణాః సాధవః శాంతాస్త్యద్విధా న తథాపరే ॥ 4 ॥

520

నారద ఉవాచ

నత్వా భగవతేఽజాయ లోకానాం ధర్మహేతవే ।

వక్ష్యే సనాతనం ధర్మం నారాయణముఖాచ్ఛృతం ॥ 5 ॥

521

యోఽవతీర్యాత్మనోఽశేన దాక్షాయణ్యాం తు ధర్మతః |
లోకానాం స్వస్తయేఽధ్యాస్తే తపో బదరికాశ్రమే || 6 ||

522

ధర్మమూలం హి భగవాన్ సర్వవేదమయో హరిః |
స్మృతం చ తద్విదాం రాజన్ యేన చాత్మా ప్రసీదతి || 7 ||

523

సత్యం దయా తపః శౌచం తితిక్షేక్షా శమో దమః |
అహింసా బ్రహ్మచర్యం చ త్యాగః స్వాధ్యాయ ఆర్జవం || 8 ||

524

సంతోషః సమదృక్ సేవా గ్రామ్యేహోపరమః శనైః |
నృణాం విపర్యయేహేక్షా మౌనమాత్మవిమర్శనం || 9 ||

525

అన్నాద్యాదేః సంవిభాగో భూతేభ్యశ్చ యథార్హతః |
తేష్వాత్మదేవతాబుద్ధిః సుతరాం నృషు పాండవ || 10 ||

526

శ్రవణం కీర్తనం చాస్య స్మరణం మహతాం గతేః |
సేవేజ్యావనతిర్దాస్యం సఖ్యమాత్మసమర్పణం || 11 ||

527

నృణామయం పరో ధర్మః సర్వేషాం సముదాహృతః |
త్రింశల్లక్షణవాన్ రాజన్ సర్వాత్మా యేన తుష్యతి || 12 ||

528

సంస్కారా యదవిచ్ఛిన్నాః స ద్విజోఽజో జగాద యం |
ఇజ్యాధ్యయనదానాని విహితాని ద్విజన్మనాం |
జన్మకర్మావదాతానాం క్రియాశ్చాశ్రమచోదితాః || 13 ||

529

విప్రస్యాధ్యయనాదీని షడన్యస్యాప్రతిగ్రహాః |
రాజ్ఞో వృత్తిః ప్రజాగోప్తురవిప్రాద్ వా కరాదిభిః || 14 ||

530

వైశ్యస్తు వార్తావృత్తిశ్చ నిత్యం బ్రహ్మకులానుగః |
శూద్రస్య ద్విజశుశ్రూషా వృత్తిశ్చ స్వామినో భవేత్ || 15 ||

531

- వార్తా విచిత్రా శాలీనయాయావరశిలోంఛనం ।
విప్రవృత్తిశ్చతుర్థేయం శ్రేయసీ చోత్తరోత్తరా ॥ 16 ॥ 532
- జఘన్యో నోత్తమాం వృత్తిమనాపది భజేన్నరః ।
ఋతే రాజన్యమాపత్సు సర్వేషామపి సర్వశః ॥ 17 ॥ 533
- ఋతామృతాభ్యాం జీవేత మృతేన ప్రమృతేన వా ।
సత్యాన్రతాభ్యాం జీవేత న శ్వవృత్త్యా కథంచన ॥ 18 ॥ 534
- ఋతముంచశిలం ప్రోక్తమమృతం యదయాచితం ।
మృతం తు నిత్యయాఙ్ఘా స్యాత్ ప్రమృతం కర్షణం స్మృతం ॥ 19 ॥ 535
- సత్యాన్రతం తు వాణిజ్యం శ్వవృత్తిర్నీచసేవనం ।
వర్జయేత్ తాం సదా విప్రో రాజన్యశ్చ జగుప్సితాం ।
సర్వవేదమయో విప్రః సర్వదేవమయో నృపః ॥ 20 ॥ 536
- శమో దమస్తపః శౌచం సంతోషః క్షాంతిరార్జవం ।
జ్ఞానం దయాచ్యుతాత్మత్వం సత్యం చ బ్రహ్మలక్షణం ॥ 21 ॥ 537
- శౌర్యం వీర్యం ధృతిస్తేజస్త్యాగ ఆత్మజయః క్షమా ।
బ్రహ్మణ్యతా ప్రసాదశ్చ రక్షా చ క్షత్రలక్షణం ॥ 22 ॥ 538
- దేవగుర్వచ్యుతే భక్తిస్త్రీవర్గపరిపోషణం ।
ఆస్తిక్యముద్యమో నిత్యం నైపుణ్యం వైశ్యలక్షణం ॥ 23 ॥ 539
- శూద్రస్య సన్నతిః శౌచం సేవా స్వామిన్యమాయయా ।
అమంత్రయజ్ఞో హ్యస్తేయం సత్యం గోవిప్రరక్షణం ॥ 24 ॥ 540
- స్త్రీణాం చ పతిదేవానాం తచ్ఛూత్రాపానుకూలతా ।
తద్బంధుష్వనువృత్తిశ్చ నిత్యం తద్వృతధారణం ॥ 25 ॥ 541

- సమ్మార్జనోపలేపాభ్యాం గృహమండలవర్తనైః |
స్వయం చ మండితా నిత్యం పరిమృష్టపరిచ్ఛదా || 26 || 542
- కామైరుచ్ఛావచైః సాధ్వీ ప్రశ్రయేణ దమేన చ |
వాక్యైః సత్త్యైః ప్రియైః ప్రేష్ణా కాలే కాలే భజేత్ పతిం || 27 || 543
- సంతుష్టాలోలుపా దక్షా ధర్మజ్ఞా ప్రియసత్యవాక్ |
అప్రమత్తా శుచిః స్నిగ్ధా పతిం త్వపతితం భజేత్ || 28 || 544
- యా పతిం హరిభావేన భజేచ్ఛ్చిరివ తత్పరా |
హర్యాత్మనా హరేర్లోకే పత్యా శ్రీరివ మోదతే || 29 || 545
- వృత్తిః సంకరజాతీనాం తత్తత్కులకృతా భవేత్ |
అచౌరాణామపాపానామంత్యజాంతేఽవసాయినాం || 30 || 546
- ప్రాయః స్వభావవిహితో నృణాం ధర్మో యుగే యుగే |
వేదదృగ్భిః స్మృతో రాజన్ ప్రేత్య చేహ చ శర్మకృత్ || 31 || 547
- వృత్త్యా స్వభావకృతయా వర్తమానః స్వకర్మకృత్ |
హిత్వా స్వభావజం కర్మ శనైర్నిర్గుణతామియాత్ || 32 || 548
- ఉప్యమానం ముహుః క్షేత్రం స్వయం నిర్వీర్యతామియాత్ |
న కల్పతే పునః సూత్యై ఉప్తం బీజం చ నశ్యతి || 33 || 549
- ఏవం కామాశయం చిత్తం కామానామతిసేవయా |
విరజ్యేత యథా రాజన్నాగ్నివత్ కామబిందుభిః || 34 || 550
- యస్య యల్లక్షణం ప్రోక్తం పుంసో వర్ణాభివ్యంజకం |
యదన్యత్రాపి దృశ్యేత తత్తేనైవ వినిర్దిశేత్ || 35 || 551

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే యుధిష్ఠిరనారదసంవాదే సదాచారనిర్ణయో

నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

బ్రహ్మచారీ గురుకులే వసన్ దాంతో గురోర్హితం ।
ఆచరన్ దాసవన్నీచో గురౌ సుదృఢసౌహృదః ॥ 1 ॥

552

సాయం ప్రాతరుపాసీత గుర్వగ్న్యర్కసురోత్తమాన్ ।
ఉభే సంధ్యే చ యతవాగ్ జపన్ బ్రహ్మ సమాహితః ॥ 2 ॥

553

ఛందాన్యధీయీత గురోరాహూతశ్చేత్ సుయన్త్రితః ।
ఉపక్రమేఽవసానే చ చరణౌ శిరసా నమేత్ ॥ 3 ॥

554

మేఖలాజినవాసాంసి జటాదండకమండలూన్ ।
బిభృయాదుపవీతం చ దర్శపాణిర్యథోదితం ॥ 4 ॥

555

సాయం ప్రాతశ్చరేద్భైక్షం గురవే తన్నివేదయేత్ ।
భుంజీత యద్యనుజ్ఞాతో నో చేదుపవసేత్ క్వచిత్ ॥ 5 ॥

556

సుశీలో మితభుగ్ దక్షః శ్రద్ధధానో జితేంద్రియః ।
యావదర్థం వ్యవహరేత్ స్త్రీషు స్త్రీనిర్జితేషు చ ॥ 6 ॥

557

వర్జయేత్ ప్రమదాగాఢామగృహస్థో బృహద్యతః ।
ఇంద్రియాణి ప్రమాఢీని హరన్త్యపి యతేర్మనః ॥ 7 ॥

558

- కేశప్రసాధనోన్మర్దస్నపనాభ్యంజనాదికం ।
గురుస్తీభిర్యవతిభిః కారయేన్నాత్మనో యువా ॥ 8 ॥ 559
- నన్వగ్నీః ప్రమదా నామ ఘృతకుంభసమః పుమాన్ ।
సుతామపి రహో జహ్యాదన్యదా యావదర్థకృత్ ॥ 9 ॥ 560
- కల్పయిత్వాఽఽత్మనా యావదాభాసమిదమీశ్వరః ।
ద్వైతం తావన్న విరమేత్ తతో హ్యస్య విపర్యయః ॥ 10 ॥ 561
- ఏతత్ సర్వం గృహస్థస్య సమామ్నాతం యతేరపి ।
గురువృత్తిర్వికల్పేన గృహస్థస్యర్తుగామినః ॥ 11 ॥ 562
- అంజనాభ్యంజనోన్మర్దస్త్రివలేఖామిషం మధు ।
స్రగ్గంధలేపాలంకారాంస్త్యజేయుర్యే ధృతవ్రతాః ॥ 12 ॥ 563
- ఉషిత్వైవం గురుకులే ద్విజోఽధీత్యావబుధ్య చ ।
త్రయీం సాంగోపనిషదం యావదర్థం యథాబలం ॥ 13 ॥ 564
- దత్త్వా వరమనుజ్ఞాతో గురోః కామం యదీశ్వరః ।
గృహం వనం వా ప్రవిశేత్ ప్రవ్రజేత్ తత్ర వా వసేత్ ॥ 14 ॥ 565
- అగ్నౌ గురావాత్మని చ సర్వభూతేష్వధోక్షజం ।
భూతైః స్వధామభిః పశ్యేదప్రవిష్టం ప్రవిష్టవత్ ॥ 15 ॥ 566
- ఏవం విధో బ్రహ్మచారీ వానప్రస్థో యతిర్గృహీ ।
చరన్ విదితవిజ్ఞానః పరం బ్రహ్మాధిగచ్ఛతి ॥ 16 ॥ 567
- వానప్రస్థస్య వక్ష్యామి నియమాన్ మునిసమ్మతాన్ ।
యానాతిష్ఠన్ మునిర్గచ్ఛేద్దృషిలోకమిహంజసా ॥ 17 ॥ 568

- న కృష్ణపచ్యమశ్నీయాదకృష్ణం చాప్యకాలతః |
అగ్నిపక్వమథామం వా అర్కపక్వముతాహరేత్ || 18 || 569
- వన్యైశ్చరుపురోడాశాన్ నిర్వపేత్ కాలచోదితాన్ |
లభ్యే నవే నవేఽన్నాద్యే పురాణం తు పరిత్యజేత్ || 19 || 570
- అగ్న్యర్థమేవ శరణముటజం వాద్రికందరాం |
శ్రయేత హిమవాయ్వగ్నివర్షారాతపషాట్ స్వయం || 20 || 571
- కేశరోమనఖశ్మశ్రుమలాని జటిలో దధత్ |
కమండల్వజినే దండవల్కలాగ్నిపరిచ్ఛదాన్ || 21 || 572
- చరేద్ వనే ద్వాదశాబ్దానష్టౌ వా చతురో మునిః |
ద్వావేకం వా యథా బుద్ధిర్న విపద్యేత కృచ్ఛతః || 22 || 573
- యదాకల్పః స్వక్రియాయాం వ్యాధిభిర్జరయాథవా |
ఆన్వీక్షిక్యాం వా విద్యాయాం కుర్యాదనశనాదికం || 23 || 574
- ఆత్మన్యగ్నీన్ సమారోప్య సన్న్యస్యాహమ్మమాత్మతాం |
కారణేషు న్యసేత్ సమ్యక్ సంఘాతం తు యథార్హతః || 24 || 575
- భే ఖాని వాయౌ నిశ్వాసాంస్తేజస్యాష్మాణమాత్మవాన్ |
అప్స్వస్మక్లేష్మప్రాయాని క్షితౌ శేషం యథోద్భవం || 25 || 576
- వాచమగ్నౌ సవక్తవ్యామింద్రే శిల్పం కరావపి |
పదాని గత్యా వయసి రత్యోపస్థం ప్రజాపతౌ || 26 || 577
- మృత్యౌ పాయుం విసర్గం చ యథాస్థానం వినిర్దిశేత్ |
దిక్షు శ్రోత్రం సనాదేన స్పర్శమధ్యాత్మని త్వచం || 27 || 578

రూపాణి చక్షుషా రాజన్ జ్యోతిష్యభినివేశయేత్ |
అప్పు ప్రచేతసా జిహ్వం ఘ్రేయైర్హ్రాణం క్షితౌ న్యసేత్ || 28 ||

579

మనో మనోరథైశ్చంద్రే బుద్ధిం బోధ్యైః కవౌ పరే |
కర్మాణ్యధ్యాత్మనా రుద్రే యదహమ్మమతాక్రియా |
సత్త్వేన చిత్తం క్షేత్రజ్ఞే గుణైర్వైకారికం పరే || 29 ||

580

అప్పు క్షితిమపౌ జ్యోతిష్యదో వాయౌ నభస్యముం |
కూటస్థే తచ్చ మహతి తదవ్యక్తేఽక్షరే చ తత్ || 30 ||

581

ఇత్యక్షరతయాఽఽత్మానం చిన్మాత్రమవశేషితం |
జ్ఞాత్వాద్వయోఽథ విరమేద్ దగ్ధయోనిరివానలః || 31 ||

582

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే యుధిష్ఠిరసంవాదే సదాచారనిర్ణయో నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

కల్పస్త్వేవం పరివ్రజ్య దేహమాత్రావశేషితః ।

గ్రామైకరాత్రవిధినా నిరపేక్షశ్చరేన్మహిం ॥ 1 ॥

583

బిభృయాద్ యద్యసౌ వాసః కౌపీనాచ్ఛాదనం పరం ।

త్యక్తం న దండలింగాదేరన్యత్ కించిదనాపది ॥ 2 ॥

584

ఏక ఏవ చరేద్ భిక్షురాత్మారామోఽనపాశ్రయః ।

సర్వభూతసుహృచ్ఛాంతో నారాయణపరాయణః ॥ 3 ॥

585

పశ్యేదాత్మన్యదో విశ్వం పరే సదసతోఽవ్యయే ।

ఆత్మానం చ పరం బ్రహ్మ సర్వత్ర సదసన్మయే ॥ 4 ॥

586

సుప్తప్రబోధయోః సంధావాత్మనో గతిమాత్మదృక్ ।

పశ్యన్ బంధం చ మోక్షం చ మాయామాత్రం న వస్తుతః ॥ 5 ॥

587

నాభినందేద్ ధ్రువం మృత్యుమధ్రువం వాస్య జీవితం ।

కాలం పరం ప్రతీక్షేత భూతానాం ప్రభవాప్యయం ॥ 6 ॥

588

నాసచ్ఛాస్త్రైషు సజ్జేత నోపజీవేత జీవికాం ।

వాదవాదాన్స్యజేత్తర్కాన్ పక్షం కం చ న సంశ్రయేత్ ॥ 7 ॥

589

న శిష్యాననుబద్ధీత గ్రంథాన్ నైవాభ్యసేద్ బహూన్ |
న వ్యాఖ్యాముపయుంజీత నారంభానారభేత్క్వచిత్ || 8 || 590

న యతేరాశ్రమః ప్రాయో ధర్మహేతుర్మహాత్మనః |
శాంతస్య సమచిత్తస్య బిభృయాదుత వా త్యజేత్ || 9 || 591

అవ్యక్తలింగో వ్యక్తార్థో మనీష్యున్మత్తబాలవత్ |
కవిరూకవదాత్మానం స దృష్ట్వా దర్శయేన్పృణాం || 10 || 592

అత్రాప్యదాహరంతేమమితిహాసం పురాతనం |
ప్రహ్లాదస్య చ సంవాదం మునేరాజగరస్య చ || 11 || 593

తం శయానం ధరోపస్థే కావేర్యాం సహ్యాసానుని |
రజస్వలైస్తనూదేశైర్నిగూఢామలతేజసం || 12 || 594

దదర్శ లోకాన్ విచరన్ లోకతత్త్వవివిత్సయా |
వృతోఽమాత్యైః కతిపయైః ప్రహ్లాదో భగవత్ప్రియః || 13 || 595

కర్మణాఽఽకృతిభిర్వాచా లింగైర్వర్ణాశ్రమాదిభిః |
న విదంతి జనా యం వై సోఽసావితి న వేతి చ || 14 || 596

తం నత్వాభ్యర్చ్య విధివత్ పాదయోః శిరసా స్పృశన్ |
వివిత్సురిదమప్రాక్షీన్మహాభాగవతోఽసురః || 15 || 597

బిభర్షి కాయం పీవానం సోద్యమో భోగవాన్ యథా |
విత్తం చైవోద్యమవతాం భోగో విత్తవతామిహ |
భోగినాం ఖలు దేహోఽయం పీవా భవతి నాన్యథా || 16 || 598

న తే శయానస్య నిరుద్యమస్య
బ్రహ్మాన్ ను హార్థో యత ఏవ భోగః |

అభోగినోఽయం తవ విప్ర దేహః

పీవా యతస్తద్వద నః క్షమం చేత్ || 17 ||

599

కవిః కల్పో నిపుణద్భక్ చిత్రప్రియకథః సమః |

లోకస్య కుర్వతః కర్మ శేషే తద్వీక్షితాపి వా || 18 ||

600

నారద ఉవాచ

స ఇత్థం దైత్యపతినా పరిపృష్టో మహామునిః |

స్మయమానస్తమభ్యాహ తద్వాగమృతయంత్రితః || 19 ||

601

బ్రాహ్మణ ఉవాచ

వేదేదమసురశ్రేష్ఠ భవాన్ నన్వార్యసమ్మతః |

ఈహోపరమయోర్హృణాం పదాన్యధ్యాత్మచక్షుషా || 20 ||

602

యస్య నారాయణో దేవో భగవాన్ హృద్గతః సదా |

భక్త్యా కేవలయాజ్ఞానం ధునోతి ధ్వాంతమర్కవత్ || 21 ||

603

అథాపి బ్రూమహే ప్రశ్నాంస్తవ రాజన్ యథాశ్రుతం |

సంభావనీయో హి భవానాత్మనః శుద్ధిమిచ్ఛతాం || 22 ||

604

తృష్ణయా భవవాహిన్యా యోగ్యైః కామైరపూరయా |

కర్మాణి కార్యమాణోఽహం నానాయోనిషు యోజితః || 23 ||

605

యదృచ్ఛయా లోకమిమం ప్రాపితః కర్మభిర్భ్రమన్ |

స్వర్గాపవర్గయోర్ద్వారం తిరశ్చాం పునరస్య చ || 24 ||

606

అత్రాపి దంపతీనాం చ సుఖాయాన్యాపనుత్తయే |

కర్మాణి కుర్వతాం దృష్ట్వా నివృత్తోఽస్మి విపర్యయం || 25 ||

607

సుఖమస్యాత్మనో రూపం సర్వేహోపరతిస్తనుః |

మనఃసంస్పర్శజాన్ దృష్ట్వా భోగాన్ స్వప్స్యామి సంవిశన్ || 26 ||

608

- ఇత్యేతదాత్మనః స్వార్థం సంతం విస్మృత్య వై పుమాన్ |
విచిత్రామసతి ద్వైతే ఘోరామాప్నోతి సంసృతిం || 27 || 609
- జలం తదుద్భవైశ్చన్నం హిత్వాజ్ఞో జలకామ్యయా |
మృగతృష్ణాముపాధావేద్యథాన్యత్రార్థదృక్ స్వతః || 28 || 610
- దేహాదిభిర్దైవతంత్రైరాత్మనః సుఖమీహతః |
దుఃఖాత్యయం చానీశస్య క్రియా మోఘాః కృతాః కృతాః || 29 || 611
- ఆధ్యాత్మికాదిభిర్దుఃఖైరవిముక్తస్య కర్త్రిచిత్ |
మర్త్యస్య కృచ్ఛోపనతైరర్థైః కామైః క్రియేత కిం || 30 || 612
- పశ్యామి ధనినాం క్లేశం లుబ్ధానామజితాత్మనాం |
భయాదలబ్ధనిద్రాణాం సర్వతోఽభివిశంకినాం || 31 || 613
- రాజతశ్చౌరతః శత్రోః స్వజనాత్ పశుపక్షితః |
అర్థిభ్యః కాలతః స్వస్మాన్నిత్యం ప్రాణార్థవద్భయం || 32 || 614
- శోకమోహభయక్రోధరాగక్లేబ్యశ్రమాదయః |
యన్మూలాః స్యుర్మూలాం జహ్యత్ స్పృహం ప్రాణార్థయోర్బుధః || 33 || 615
- మధుకారమహాసర్పౌ లోకేఽస్మిన్ నో గురూత్తమౌ |
వైరాగ్యం పరితోషం చ ప్రాప్తౌ యచ్ఛిక్షయా వయం || 34 || 616
- విరాగః సర్వకామేభ్యః శిక్షితో మే మధువ్రతాత్ |
కృచ్ఛాప్తం మధువద్ విత్తం హత్వాప్యన్యో హరేత్పతిం || 35 || 617
- అనీహః పరితుష్టాత్మా యదృచ్ఛోపనతాదహం |
నో చేచ్ఛయే బహ్వాహాని మహాహారివ సత్త్వవాన్ || 36 || 618

క్వచిదల్పం క్వచిద్ భూరి భుంజేఽన్నం స్వాద్వస్వాదు వా ।
క్వచిద్భూరి గుణోపేతం గుణహీనముత క్వచిత్ ॥ 37 ॥ 619

శ్రద్ధయోపహృతం క్వాపి కదాచిన్మానవర్జితం ।
భుంజే భుక్త్వాథ కస్మింశ్చిద్ దివా నక్తం యదృచ్ఛయా ॥ 38 ॥ 620

క్షౌమం దుకూలమజినం చీరం వల్కలమేవ వా ।
వసేఽన్యదపి సంప్రాప్తం దిష్టభుక్ తుష్టధీరహం ॥ 39 ॥ 621

క్వచిచ్ఛయే ధరోపస్థే తృణపర్ణాశ్మభస్మసు ।
క్వచిత్ ప్రాసాదపర్యంకే కశిపౌ వా పరేచ్ఛయా ॥ 40 ॥ 622

క్వచిత్ స్నాతోఽనులిప్తాంగః సువాసాః స్రగ్వ్యలంకృతః ।
రథేభాక్ష్యేశ్చరే క్వాపి దిగ్వాసా గ్రహవద్ విభో ॥ 41 ॥ 623

నాహం నిందే న చ స్థౌమి స్వభావవిషమం జనం ।
ఏతేషాం శ్రేయ ఆశాసే ఉత్తైకాత్మ్యం మహాత్మని ॥ 42 ॥ 624

వికల్పం జహలయాచ్ఛితౌ తాం మనస్యర్థవిభ్రమే ।
మనో వైకారికే హలత్వా తన్మాయాయాం జహోత్మను ॥ 43 ॥ 625

ఆత్మానుభూతౌ తాం మాయాం జహలయాత్ సత్యదృఙ్మునిః ।
తతో నిరీహో విరమేత్ స్వానుభూత్యాఽఽత్మని స్థితః ॥ 44 ॥ 626

స్వాత్మవృత్తం మయేత్థం తే సుగుప్తమపి వర్ణితం ।
వ్యపేతం లోకశాస్త్రాభ్యాం భవాన్ హి భగవత్పరః ॥ 45 ॥ 627

నారద ఉవాచ
ధర్మం పారమహంస్యం వై మునేః శ్రుత్వాసురేశ్వరః ।
పూజయిత్వా తతః ప్రీత ఆమంత్య ప్రయయౌ గృహం ॥ 46 ॥ 628

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే యుధిష్ఠిరనారదసంవాదే యతిధర్మే
త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

గృహస్థ ఏతాం పదవీం విధినా యేన చాంజసా ।
యాతి దేవఋషే బ్రూహి మాదృశో గృహమూఢధీః ॥ 1 ॥

629

నారద ఉవాచ

గృహేష్వవస్థితో రాజన్ క్రియాః కుర్వన్ గృహోచితాః ।
వాసుదేవార్పణం సాక్షాదుపాసీత మహామునీన్ ॥ 2 ॥

630

శృణ్వన్ భగవతోఽభీక్షమవతారకథామృతం ।

శ్రద్ధధానో యథాకాలముపశాంతజనావృతః ॥ 3 ॥

631

సత్సంగాచ్ఛనక్షైః సంగమాత్మజాయాత్మజాదిషు ।

విముచ్యేన్ముచ్యమానేషు స్వయం స్వప్నవదుత్థితః ॥ 4 ॥

632

యావదర్థముపాసీనో దేహే గేహే చ పండితః ।

విరక్తో రక్తవత్ తత్ర నృలోకే నరతాం న్యసేత్ ॥ 5 ॥

633

జ్ఞాతయః పితరౌ పుత్రా భ్రాతరః సుహృదోఽపరే ।

యద్ వదంతి యదిచ్ఛంతి చానుమోదేత నిర్మమః ॥ 6 ॥

634

దివ్యం భౌమం చాంతరీక్షం విత్తమచ్యుతనిర్మితం ।

తత్ సర్వముపయుంజాన ఏతత్ కుర్యాత్ స్వతో బుధః ॥ 7 ॥

635

- యావద్ భియేత జరరం తావత్ స్వత్వం హి దేహినాం ।
అధికం యోఽభిమన్యేత స స్తేనో దండమర్హతి ॥ 8 ॥ 636
- మృగోష్టఖరమర్యాఖుసరీసృష్టగమక్షికాః ।
ఆత్మనః పుత్రవత్ పశ్యేత్తైరేషామంతరం కియత్ ॥ 9 ॥ 637
- త్రివర్గం నాతికృచ్ఛేణ భజేత గృహమేధ్యపి ।
యథాదేశం యథాకాలం యావద్ దైవోపపాదితం ॥ 10 ॥ 638
- ఆశ్వాఘాంతేఽవసాయభ్యః కామాన్ సంవిభజేద్యథా ।
అప్యేకామాత్మనో దారాం నృణాం స్వత్వగ్రహో యతః ॥ 11 ॥ 639
- జహ్యద్ యదర్థే స్వప్రాణాన్ హన్యాద్ వా పితరం గురుం ।
తస్యాం స్వత్వం స్త్రియాం జహ్యద్ యస్తేన హ్యజితో జితః ॥ 12 ॥ 640
- కృమివిడ్భస్మనిష్ఠాంతం క్వేదం తుచ్ఛం కలేవరం ।
క్వ తదీయరతిర్భార్యా క్వావయమాత్మా నభశ్చదిః ॥ 13 ॥ 641
- సిద్ధైర్యజ్ఞావశిష్టార్థైః కల్పయేద్ వృత్తిమాత్మనః ।
శేషే స్వత్వం త్యజన్ ప్రాజ్ఞః పదవీం మహతామియాత్ ॥ 14 ॥ 642
- దేవాన్మషీన్ నృభూతాని పితౄనాత్మానమన్వహం ।
స్వవృత్త్యాగతవిత్రేన యజేత పురుషం పృథక్ ॥ 15 ॥ 643
- యర్హ్యాత్మనోఽధికారాద్యాః సర్వాః స్యుర్యజ్ఞసంపదః ।
వైతానికేన విధినా అగ్నిహోత్రాదినా యజేత్ ॥ 16 ॥ 644
- న హ్యగ్నిముఖతోఽయం వై భగవాన్ సర్వయజ్ఞభుక్ ।
ఇజ్యేత హవిషా రాజన్ యథా విప్రముఖే హుతైః ॥ 17 ॥ 645

- తస్మాద్ బ్రాహ్మణదేవేషు మర్త్యాదిషు యథార్హతః |
తైస్త్వైః కామైర్యజస్వినం క్షేత్రజ్ఞం బ్రాహ్మణానను || 18 || 646
- కుర్యాదాపరపక్షీయం మాసి ప్రౌఢపదే ద్విజః |
శ్రాద్ధం పిత్రోర్యథావిత్తం తద్బంధూనాం చ విత్తవాన్ || 19 || 647
- అయనే విషువే కుర్యాద్ వ్యతీపాతే దినక్షయే |
చంద్రాదిత్యోపరాగే చ ద్వాదశీశ్రవణేషు చ || 20 || 648
- తృతీయాయాం శుక్లపక్షే నవమ్యామథ కార్తికే |
చతస్పష్వప్యష్టకాసు హేమంతే శిశిరే తథా || 21 || 649
- మాఘే చ సితసప్తమ్యాం మఘారాకాసమాగమే |
రాకయా చానుమత్యా వా మాసర్క్షాణి యుతాన్యపి || 22 || 650
- ద్వాదశ్యామనురాధా స్యాచ్ఛ్రవణస్తిస్త ఉత్తరాః |
తిస్సృష్వేకాదశీ వాఽఽసు జన్మర్క్షశ్రోణయోగయుక్ || 23 || 651
- త ఏతే శ్రేయసః కాలా నృణాం శ్రేయోవివర్ధనాః |
కుర్యాత్ సర్వాత్మనైతేషు శ్రేయోఽమోఘం తదాయుషః || 24 || 652
- ఏషు స్నానం జపో హోమో వ్రతం దేవద్విజార్చనం |
పితృదేవనృభూతేభ్యో యద్దత్తం తద్ధ్యనశ్వరం || 25 || 653
- సంస్కారకాలో జాయాయా అపత్యస్యాత్మనస్తథా |
ప్రేతసంస్థా మృతాహశ్చ కర్మణ్యభ్యుదయే నృప || 26 || 654
- అథ దేశాన్ ప్రవక్ష్యామి ధర్మాదిశ్రేయ ఆవహన్ |
స వై పుణ్యతమో దేశః సత్పాత్రం యత్ర లభ్యతే || 27 || 655

- బింబం భగవతో యత్ర సర్వమేతచ్ఛరాచరం ।
యత్ర హ బ్రాహ్మణకులం తపోవిద్యాదయాన్వితం ॥ 28 ॥ 656
- యత్ర యత్ర హరేరర్చా స దేశః శ్రేయసాం పదం ।
యత్ర గంగాదయో నద్యః పురాణేషు చ విశ్రుతాః ॥ 29 ॥ 657
- సరాంసి పుష్కరాదీని క్షేత్రాణ్యర్థాశ్రితాన్యత ।
కురుక్షేత్రం గయశిరః ప్రయాగః పులహాశ్రమః ॥ 30 ॥ 658
- నైమిషం ఫాల్గునం సేతుః ప్రభాసోఽథ కుశస్థలీ ।
వారాణసీ మధుపురీ పంపా బిందుసరస్థథా ॥ 31 ॥ 659
- నారాయణాశ్రమో నందా సీతారామాశ్రమాదయః ।
సర్వే కులాచలా రాజన్ మహేంద్రమలయాదయః ॥ 32 ॥ 660
- ఏతే పుణ్యతమా దేశా హరేరర్చాశ్రితాశ్చ యే ।
ఏతాన్ దేశాన్ నిషేవేత శ్రేయస్కామో హ్యభీక్షశః ।
ధర్మో హ్యత్రేహితః పుంసాం సహస్రాధిఫలోదయః ॥ 33 ॥ 661
- పాత్రం త్వత్త నిరుక్తం వై కవిభిః పాత్రవిత్తమైః ।
హరిరేవైక ఉర్వీశ యన్మయం వై చరాచరం ॥ 34 ॥ 662
- దేవర్ష్యర్హత్సు వై సత్సు తత్త బ్రహ్మాత్మజాదిషు ।
రాజన్ యదగ్రపూజాయాం మతః పాత్రతయాచ్యుతః ॥ 35 ॥ 663
- జీవరాశిభిరాకీర్ణ ఆండకోశాంఘ్రిపో మహాన్ ।
తన్మూలత్వాదచ్యుతేజ్యా సర్వజీవాత్మతర్పణం ॥ 36 ॥ 664
- పురాణ్యనేన సృష్టాని నృతిర్యగృషిదేవతాః ।
శేతే జీవేన రూపేణ పురేషు పురుషో హ్యసౌ ॥ 37 ॥ 665

తేష్వేషు భగవాన్ రాజంస్తారతమ్యేన వర్తతే |
తస్మాత్పాత్రం హి పురుషో యావానాత్మా యథేయతే || 38 || 666

దృష్ట్వా తేషాం మిథో నృణామవజ్ఞానాత్మతాం నృప |
త్రేతాదిషు హరేరర్చా క్రియాయై కవిభిః కృతా || 39 || 667

తతోఽర్చాయాం హరిం కేచిత్ సంశ్రద్ధాయ సపర్యయా |
ఉపాసత ఉపాస్తాపి నార్థదా పురుషద్విషాం || 40 || 668

పురుషేష్వపి రాజేంద్ర సుపాత్రం బ్రాహ్మణం విదుః |
తపసా విద్యయా తుష్ట్యా ధత్తే వేదం హరేస్తనుం || 41 || 669

నన్వస్య బ్రాహ్మణా రాజన్ కృష్ణస్య జగదాత్మనః |
పునంతః పాదరజసా త్రిలోకీం దైవతం మహత్ || 42 || 670

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే సదాచారనిర్ణయో నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ సప్తమస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ

కర్మనిష్ఠా ద్విజాః కేచిత్ తపోనిష్ఠా నృపాపరే ।

స్వాధ్యాయేఽన్యే ప్రవచనే యే కేచిజ్ఞానయోగయోః ॥ 1 ॥

671

జ్ఞాననిష్ఠాయ దేయాని కవ్యాన్యానంత్యమిచ్ఛతా ।

దైవే చ తదభావే స్యాదితరేభ్యో యథార్హతః ॥ 2 ॥

672

ద్వౌ దైవే పితృకార్యే త్రీనేకైకముభయత్ర వా ।

భోజయేత్ సుసమృద్ధోఽపి శ్రాద్ధే కుర్యాన్న విస్తరం ॥ 3 ॥

673

దేశకాలోచితశ్రద్ధా ద్రవ్యపాత్రార్హణాని చ ।

సమ్యగ్భవంతి నైతాని విస్తరాత్ స్వజనార్హణాత్ ॥ 4 ॥

674

దేశే కాలే చ సంప్రాప్తే మున్యన్నం హరిదైవతం ।

శ్రద్ధయా విధివత్పాత్రే న్యస్తం కామధుగక్షయం ॥ 5 ॥

675

దేవర్షిపితృభూతేభ్య ఆత్మనే స్వజనాయ చ ।

అన్నం సంవిభజన్ పశ్యేత్సర్వం తత్ పురుషాత్మకం ॥ 6 ॥

676

న దద్యాదామిషం శ్రాద్ధే న చాద్యాద్ధర్మతత్త్వవిత్ ।

మున్యన్నైః స్యాత్పరా ప్రీతిర్యథా న పశుహింసయా ॥ 7 ॥

677

నైతాదృశః పరో ధర్మో నృణాం సద్ధర్మమిచ్ఛతాం ।
న్యాసో దండస్య భూతేషు మనోవాక్యాయజస్య యః ॥ 8 ॥ 678

ఏకే కర్మమయాన్ యజ్ఞాన్ జ్ఞానినో యజ్ఞవిత్తమాః ।
ఆత్మసంయమనేఽనీహ జహ్వాతి జ్ఞానదీపితే ॥ 9 ॥ 679

ద్రవ్యయజ్ఞైర్యక్షమాణం దృష్ట్వా భూతాని బిభ్యతి ।
ఏష మాకరుణో హన్యాదతజ్ఞో హ్యసుతృబ్ధ్రువం ॥ 10 ॥ 680

తస్మాద్ దైవోపపన్నేన మున్యన్నేనాపి ధర్మవిత్ ।
సంతుష్టోఽహరహః కుర్యాన్నిత్యనైమిత్తికీః క్రియాః ॥ 11 ॥ 681

విధర్మః పరధర్మశ్చ ఆభాస ఉపమా చలః ।
అధర్మశాఖాః పంచేమా ధర్మజ్ఞోఽధర్మవత్ త్యజేత్ ॥ 12 ॥ 682

ధర్మబాధో విధర్మః స్యాత్పరధర్మోఽన్యచోదితః ।
ఉపధర్మస్తు పాఖండో దంభో వా శబ్దభిచ్ఛలః ॥ 13 ॥ 683

యస్త్విచ్ఛయా కృతః పుంభిరాభాసో హ్యశ్రమాత్ప్యధక్ ।
స్వభావవిహితో ధర్మః కస్య నేష్టః ప్రశాంతయే ॥ 14 ॥ 684

ధర్మార్థమపి నేహేత యాత్రార్థం వాధనో ధనం ।
అనీహానీహమానస్య మహాహేరివ వృత్తిదా ॥ 15 ॥ 685

సంతుష్టస్య నిరీహస్య స్వాత్మారామస్య యత్సుఖం ।
కుతస్తత్కామలోభేన ధావతోఽర్థేహయా దిశః ॥ 16 ॥ 686

సదా సంతుష్టమనసః సర్వాః సుఖమయా దిశః ।
శర్కరాకంటకాదిభ్యో యథోపానత్పదః శివం ॥ 17 ॥ 687

- సంతుష్టః కేన వా రాజన్న వర్తేతాపి వారిణా |
జెపస్థజైహ్వకార్పణ్యాద్ధృహపాలాయతే జనః || 18 || 688
- అసంతుష్టస్య విప్రస్య తేజో విద్యా తపో యశః |
స్రవంతీంద్రియలౌల్యేన జ్ఞానం చైవావకీర్యతే || 19 || 689
- కామస్యాంతం చ క్షుత్పిత్తాభ్యాం క్రోధస్యైతత్ఫలోదయాత్ |
జనో యాతి న లోభస్య జిత్వా భుక్త్వా దిశో భువః || 20 || 690
- పండితా బహవో రాజన్ బహుజ్ఞాః సంశయచ్ఛిదః |
సదసస్పతయోఽప్యేకే అసంతోషాత్పతంత్యధః || 21 || 691
- అసంకల్పాజ్జయేత్ కామం క్రోధం కామవివర్జనాత్ |
అర్థానర్థేక్షయా లోభం భయం తత్త్వావమర్శనాత్ || 22 || 692
- ఆన్వీక్షిక్యా శోకమోహౌ దంభం మహదుపాసయా |
యోగాంతరాయాన్ మౌనేన హింసాం కాయాద్యనీహయా || 23 || 693
- కృపయా భూతజం దుఃఖం దైవం జహ్యత్సమాధినా |
ఆత్మజం యోగవీర్యేణ నిద్రాం సత్త్వనిషేవయా || 24 || 694
- రజస్తమశ్చ సత్త్వేన సత్త్వం చోపశమేన చ |
ఏతత్సర్వం గురౌ భక్త్యా పురుషో హ్యంజసా జయేత్ || 25 || 695
- యస్య సాక్షాద్ భగవతి జ్ఞానదీపప్రదే గురౌ |
మర్త్యాసద్ధీః శ్రుతం తస్య సర్వం కుంజరశౌచవత్ || 26 || 696
- ఏష వై భగవాన్ సాక్షాత్ ప్రధానపురుషేశ్వరః |
యోగేశ్వరైర్విమృగ్యాంఘ్రిర్లోకో యం మన్యతే నరం || 27 || 697

- షడ్వర్గసంయమైకాంతాః సర్వా నియమచోదనాః |
తదంతా యది నో యోగానావహాయుః శ్రమావహాః || 28 || 698
- యథా వార్తాదయో హ్యర్థా యోగస్యార్థం న బిభ్రతి |
అనర్థాయ భవేయుస్తే పూర్తమిష్టం తథాసతః || 29 || 699
- యశ్చిత్తవిజయే యత్తః స్యాన్నిఃసంగోఽపరిగ్రహాః |
ఏకో వివిక్తశరణో భిక్షుర్భిక్షామితాశనః || 30 || 700
- దేశే శుచౌ సమే రాజన్ సంస్థాప్యాసనమాత్మనః |
స్థిరం సమం సుఖం తస్మిన్నాసీతర్జ్వంగ ఓమితి || 31 || 701
- ప్రాణాపానౌ సన్నిరుధ్యాత్ పూరకుంభకరేచక్షైః |
యావన్మనస్త్యజేత్ కామాన్ స్వనాసాగ్రనిరీక్షణః || 32 || 702
- యతో యతో నిఃసరతి మనః కామహతం భ్రమత్ |
తతస్తత ఉపాహృత్య హృది రుంధ్యాచ్ఛనైర్బుధః || 33 || 703
- ఏవమభ్యస్యతశ్చిత్తం కాలేనాల్పీయసా యతేః |
అనిశం తస్య నిర్వాణం యాత్యనింధనవహ్నివత్ || 34 || 704
- కామాదిభిరనావిధ్ధం ప్రశాంతాఖిలవృత్తి యత్ |
చిత్తం బ్రహ్మసుఖస్పృష్టం నైవోత్తిష్ఠేత కర్త్తచిత్ || 35 || 705
- యః ప్రవ్రజ్య గృహత్పూర్వం త్రివర్గావపనాత్పునః |
యది సేవేత తాన్ భిక్షుః స వై వాంతాశ్యపత్రపః || 36 || 706
- యైః స్వదేహాః స్మృతో నాత్మా మర్త్యో విట్కృమిభస్మసాత్ |
త ఏనమాత్మసాత్మత్వా శ్లాఘయంతి హ్యసత్తమాః || 37 || 707

గృహస్థస్య క్రియాత్యాగో వ్రతత్యాగో వటోరపి |
తపస్వినో గ్రామసేవా భిక్షోరింద్రియలోలతా || 38 || 708

ఆశ్రమాపసదా హ్యేతే ఖల్వాశ్రమవిడంబకాః |
దేవమాయావిమూఢాంస్తానుపేక్షేతానుకంపయా || 39 || 709

ఆత్మానం చేద్విజానీయాత్పరం జ్ఞానధుతాశయః |
కిమిచ్ఛన్ కస్య వా హేతోర్దేహం పుష్టాతి లంపటః || 40 || 710

ఆహుః శరీరం రథమింద్రియాణి
హయానభీషూన్ మన ఇంద్రియేశం |
వర్తమాని మాత్రా ధిషణాం చ సూతం
సత్త్వం బృహద్బంధురమీశసృష్టం || 41 || 711

అక్షం దశప్రాణమధర్మధర్మౌ
చక్రేఽభిమానం రథినం చ జీవం |
ధనుర్హి తస్య ప్రణవం పఠంతి
శరం తు జీవం పరమేవ లక్ష్మ్యం || 42 || 712

రాగో ద్వేషశ్చ లోభశ్చ శోకమోహౌ భయం మదః |
మానోఽవమానోఽసూయా చ మాయా హింసా చ మత్సరః || 43 || 713

రజః ప్రమాదః క్షున్నిద్రా శత్రవస్త్యేవమాదయః |
రజస్తమఃప్రకృతయః సత్త్వప్రకృతయః క్వచిత్ || 44 || 714

యావన్మృకాయరథమాత్మవశోపకల్పం
ధత్తే గరిష్ఠచరణార్చనయా నిశాతం,
జ్ఞానాసిమచ్యుతబలో దధదస్తశత్రుః
స్వారాజ్యతుష్ట ఉపశాంత ఇదం విజహ్యత్ || 45 || 715

నోచేత్ప్రమత్తమసదింద్రియవాజిసూతా

నీత్వోత్పథం విషయదస్యషు నిక్షిపంతి,
తే దస్యవః సహయసూతమముం తమోఽంధే
సంసారకూప ఉరుమృత్యుభయే క్షిపంతి || 46 ||

716

ప్రవృత్తం చ నివృత్తం చ ద్వివిధం కర్మ వైదికం |

ఆవర్తేత ప్రవృత్తేన నివృత్తేనాశ్చతేఽమృతం || 47 ||

717

హింస్రం ద్రవ్యమయం కామ్యమగ్నిహోత్రాద్యశాంతిదం |

దర్శశ్చ పూర్ణమాసశ్చ చాతుర్మాస్యం పశుః సుతః || 48 ||

718

ఏతదిష్టం ప్రవృత్తాఖ్యం హుతం ప్రహుతమేవ చ |

పూర్తం సురాలయారామకూపాజీవ్యాదిలక్షణం || 49 ||

719

ద్రవ్యసూక్ష్మవిపాకశ్చ ధూమో రాత్రిరపక్షయః |

అయనం దక్షిణం సోమో దర్శ ఓషధివీరుధః || 50 ||

720

అన్నం రేత ఇతి క్షేశ పితృయానం పునర్భవః |

ఏకైకశ్యేనానుపూర్వం భూత్వా భూత్వేహ జాయతే || 51 ||

721

నిషేకాదిశ్మశానాంతైః సంస్కారైః సంస్కృతో ద్విజః |

ఇంద్రియేషు క్రియాయజ్ఞాన్ జ్ఞానదీపేషు జహ్వాతి || 52 ||

722

ఇంద్రియాణి మనస్సూర్మో వాచి వైకారికం మనః |

వాచం వర్ణసమామ్నాయే తమోంకారే స్వరే న్యసేత్ |

ఓంకారం బిందౌ నాదే తం తం తు ప్రాణే మహాత్యముం || 53 ||

723

అగ్నిః సూర్యో దివా ప్రాహ్లాః శుక్లో రాకోత్తరం స్వరాట్ |

విశ్వశ్చ తైజసః ప్రాజ్ఞస్తుర్య ఆత్మా సమన్వయాత్ || 54 ||

724

దేవయానమిదం ప్రాహుర్భూత్వా భూత్వానుపూర్వశః ।

ఆత్మయాజ్యపశాంతాత్మా హ్యేత్మస్తో న నివర్తతే ॥ 55 ॥

725

య ఏతే పితృదేవానామయనే వేదనిర్మితే ।

శాస్త్రేణ చక్షుషా వేద జనస్థోఽపి న ముహ్యతి ॥ 56 ॥

726

ఆదావంతే జనానాం సద్ బహిరంతః పరావరం ।

జ్ఞానం జ్ఞేయం వచో వాచ్యం తమో జ్యోతిస్త్యయం స్వయం ॥ 57 ॥

727

ఆబాధితోఽపి హ్యభాసో యథా వస్తుతయా స్మృతః ।

దుర్ఘటత్వాదైంద్రియకం తద్వదర్థవికల్పితం ॥ 58 ॥

728

క్షిత్యాదీనామిహార్థానాం ఛాయా న కతమాపి హి ।

న సంఘాతో వికారోఽపి న పృథజ్ నాన్వితో మృషా ॥ 59 ॥

729

ధాతవోఽవయవిత్యాచ్చ తన్మాత్రావయవైర్వినా ।

న స్వర్త్వసత్యవయవిన్యసన్నవయవోఽంతతః ॥ 60 ॥

730

స్యాత్సాదృశ్యభ్రమస్తావద్వికల్పే సతి వస్తునః ।

జాగ్రత్స్వపౌ యథా స్వప్నే తథా విధినిషేధతా ॥ 61 ॥

731

భావాద్వైతం క్రియాద్వైతం ద్రవ్యాద్వైతం తథాఽఽత్మనః ।

వర్తయన్ స్వానుభూత్యేహ త్రీన్ స్వప్నాన్ ధునుతే మునిః ॥ 62 ॥

732

కార్యకారణవస్తైక్యమర్శనం పటతంతువత్ ।

అవస్తుత్వాద్వికల్పస్య భావాద్వైతం తదుచ్యతే ॥ 63 ॥

733

యద్భృహ్మణి పరే సాక్షాత్ సర్వకర్మసమర్పణం ।

మనోవాక్తనుభిః పార్థ క్రియాద్వైతం తదుచ్యతే ॥ 64 ॥

734

- ఆత్మజాయాసుతాదీనామన్యేషాం సర్వదేహినాం ।
యత్స్వార్థకామయోరైక్యం ద్రవ్యాద్వైతం తదుచ్యతే ॥ 65 ॥ 735
- యద్యస్య వానిషిద్ధం స్యాద్యేన యత్ర యతో నృప ।
స తేనేహిత కార్యాణి నరో నాన్యైరనాపది ॥ 66 ॥ 736
- ఏతైరన్యైశ్చ వేదోక్తైర్వర్తమానః స్వకర్మభిః ।
గృహేఽప్యస్య గతిం యాయాద్రాజంస్తద్భక్తిభాజ్ నరః ॥ 67 ॥ 737
- యథా హి యూయం నృపదేవ దుస్త్వజా -
దాపద్గణాదుత్తరతాత్మనః ప్రభోః ।
యత్పాదపంకేరుహసేవయా భవా -
నహర్షీన్నిర్జితదిగ్గజః క్రతూన్ ॥ 68 ॥ 738
- అహం పురాభవం కశ్చిద్గంధర్వ ఉపబర్హణః ।
నామ్నాతీతే మహాకల్పే గంధర్వాణాం సుసమ్మతః ॥ 69 ॥ 739
- రూపపేశలమాధుర్యసౌగంధ్యప్రియదర్శనః ।
స్త్రీణాం ప్రియతమో నిత్యం మత్తస్తు పురులంపటః ॥ 70 ॥ 740
- ఏకదా దేవసత్రే తు గంధర్వాప్సరసాం గణాః ।
ఉపహూతా విశ్వస్యగ్భిర్హరిగాఢోపగాయనే ॥ 71 ॥ 741
- అహం చ గాయంస్తద్విద్వాన్ స్త్రీభిః పరివృతో గతః ।
జ్ఞాత్వా విశ్వస్యజస్తన్మే హేలనం శేపురోజసా ।
యాహి త్వం శూద్రతామాశు నష్టశ్రీః కృతహేలనః ॥ 72 ॥ 742
- తావద్దాస్యామహం జజ్ఞే తత్రాపి బ్రహ్మవాదినాం ।
శుశ్రూషయానుషంగేణ ప్రాప్తోఽహం బ్రహ్మపుత్రతాం ॥ 73 ॥ 743

ధర్మస్తే గృహమేధీయో వర్ణితః పాపనాశనః |

గృహస్థో యేన పదవీమంజసా న్యాసినామియాత్ || 74 ||

744

యూయం నృలోకే బత భూరిభాగా

లోకం పునానా మునయోఽభియంతి |

యేషాం గృహనావసతీతి సాక్షా -

ద్ధూఢం పరం బ్రహ్మ మనుష్యలింగం || 75 ||

745

స వా అయం బ్రహ్మ మహద్విమృగ్యం

క్షైవల్యనిర్వాణసుఖానుభూతిః |

ప్రియః సుహృద్వః ఖలు మాతులేయ

ఆత్మార్హణీయో విధిక్యధురుశ్చ || 76 ||

746

న యస్య సాక్షాద్భవపద్మజాదిభీ

రూపం ధియా వస్తుతయోపవర్ణితం |

మౌనేన భక్త్యోపశమేన పూజితః

ప్రసీదతామేష స సాత్వతాం పతిః || 77 ||

747

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి దేవర్షిణా ప్రోక్తం నిశమ్య భరతర్షభః |

పూజయామాస సుప్రీతః కృష్ణం చ ప్రేమవిహ్వలః || 78 ||

748

కృష్ణపార్థావుపామంత్య పూజితః ప్రయయౌ మునిః |

శ్రుత్వా కృష్ణం పరం బ్రహ్మ పార్థః పరమవిస్మితః || 79 ||

749

ఇతి దాక్షాయణీనాం తే పృథగ్వంశా ప్రకీర్తితాః |

దేవాసురమనుష్యాద్యా లోకా యత్ర చరాచరాః || 80 ||

750

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యామష్టాదశసాహస్ర్యాం

పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే ప్రహ్లాదానుచరితే

యుధిష్ఠిరనారదసంవాదే సదాచారనిర్ణయో నామ పంచదశోఽధ్యాయః ॥